TÜRI VALLA ÜLDPLANEERING

LISAD

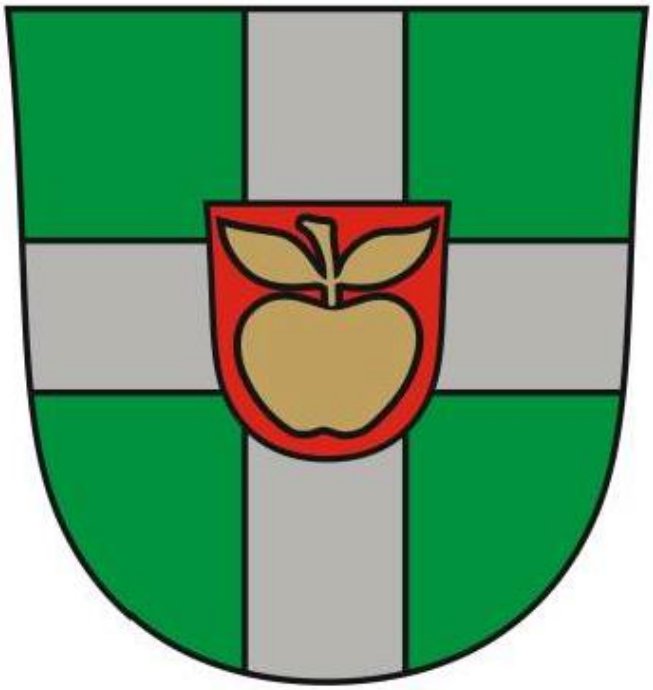

Asukoht (L-Est'97) X 6520084
Y 581155

Juuli 2022

Üldinfo

TÖÖ NIMETUS:	**Türi valla üldplaneering**
OBJEKTI ASUKOHT:	Järvamaa, Türi vald
TÖÖ EESMÄRK:	Üldplaneeringu koostamine Järvamaa Türi vallale
TÖÖ LIIK:	Üldplaneering
TÖÖ TELLIJA:	**Türi Vallavalitsus** Hariduse tn 3, Türi linn 72213 Türi vald Järva maakond
Kontaktisik:	**Marje Pärn** Jurist Tel 53333 0476 Marje.parn@tyri.ee
TÖÖ TÄITJA:	**Kobras OÜ** Registrikood 10171636 Riia 35, 50410 Tartu Tel 730 0310 http://www.kobras.ee
Juhataja:	**Urmas Uri** Tel 730 0310, 565 9425 urmas@kobras.ee
Projektijuht:	**Teele Nigola** - maastikuarhitekt-planeerija Tel 730 0310, 518 7602 teele@kobras.ee
Kartograaf, planeerija:	**Piia Kirsimäe**- kartograaf-geoinformaatik, planeerija piia@kobras.ee
Konsultandid:	**Urmas Uri** - geoloog, keskkonnaekspert (KMH0046) **Noeela Kulm** - keskkonnaekspert **Erki Kõnd** - projektijuht, projekteerija **Priit Paalo**- maastikuarhitekt-planeerija **Silvia Türkson-** maastikuarhitekt-planeerija, visualiseerimine ja nähtavuse analüüs
Kontrollijad:	**Ene Kõnd** - tehniline kontrollija

Kobras OÜ litsentsid / tegevusload:

1. Keskkonnamõju hindamise tegevuslitsents:

   KMH0046 Urmas Uri;
   KMH0159 Noeela Kulm.

2. Keskkonnamõju strateegilise hindamise juhteksperdid: Urmas Uri, Teele Nigola

3. Muinsuskaitseameti pädevustunnistus PT 606/2012:

   Mälestise liigid: ehitismälestis, ajaloomälestis, maailmapärandi objektil asuv ehitis.
   Tööde liik: konserveerimise ja restaureerimise projektide koostamine, konserveerimis- ja restaureerimistööde tegevuskavade koostamine maastikuarhitektuuri valdkonnas, muinsuskaitseline järelevalve, planeeringu muinsuskaitse eritingimuste koostamine, uuringud ja uuringu tegevuskavade koostamine.

4. Kutsetunnistused:
   - Volitatud maastikuarhitekt, tase 7, kutsetunnistus nr 142815 – Teele Nigola;
   - Volitatud maastikuarhitekt, tase 7, kutsetunnistus nr 152113 – Kadri Kattai;
   - Volitatud maastikuarhitekt, tase 7, kutsetunnistus nr 155387 – Priit Paalo;
   - Ruumilise keskkonna planeerija, tase 7, kutsetunnistus 109264 – Teele Nigola.

SISUKORD

LISA 1. KSH ARUANNE 5
LISA 2. PEEGEL PLANEERINGU KOOSTAMISE ALUSED JA LÄHTEMATERJALID 5
LISA 3. OLEMASOLEVAD ALUSPLAANID JA MUU INFO ALA KOHTA 5
LISA 4. MÄEERALDISED JA MAARDLAD 6
LISA 5. VEEALAD 6
LISA 6. KULTUURIMÄLESTISED 10
LISA 7. PÄRANDKULTUURIOBJEKTID 16
LISA 8. VÄÄRTUSLIKUD MAASTIKUD 26
LISA 9. MILJÖÖVÄÄRTUSLIKUD HOONESTUSALAD JA OBJEKTID 30
LISA 10. KAITSTAVAD LOODUSOBJEKTID 31
LISA 11. RIIGITEEDE NIMEKIRI 38
LISA 12. PUHASTID 39
LISA 13. TULETÕRJE VEEVÕTUKOHAD 39
LISA 14. MAAPARANDUSSÜSTEEMID 42
LISA 15. TÜRI VALLA TERRITOORIUMIL TUULIKUPARKIDE ASUKOHAVALIKU ANALÜÜS 55
LISA 16. TÜRI VALLA ARHEOLOOGIAPÄRAND 55
LISA 17. TUULIKUPARKIDE ARENDAMISEL KOHALIKULE OMAVALITSUSELE LAEKUVA KOMPENTSATSIOONI KASUTAMINE 56
LISA 18. KOKKUVÕTE PLANEERINGU KOOSKÕLASTUSTEST 57

Lisa 1. KSH aruanne

KSH aruanne on esitatud eraldi dokumendina.

Lisa 2. peegel Planeeringu koostamise alused ja lähtematerjalid

- Türi valla üldplaneering, kehtestatud Türi Vallavolikogu 25.06.2009 otsusega nr 55;
- Väätsa valla üldplaneering, kehtestatud Väätsa Vallavolikogu 25.03.2010 määrusega nr 3;
- Käru valla üldplaneering, kehtestatud Käru Vallavolikogu 27.11.2008 määrusega nr 8;
- Vabariigi Valitsuse 30.08.2012 korraldusega nr 3687 kehtestatud üleriigiline planeering „Eesti 2030+“;
- Järvamaa maakonnaplaneering, kehtestatud Järva maavanema 12.12.2017 korraldusega nr 1-1/17/329;
- Rapla maakonnaplaneering 2030+, kehtestatud Riigihalduse ministri 13.04.2018 kärkkirjaga nr 1.1-4/80;
- Järva maakonna arengustrateegia 2019-2035+, vastu võetud Türi Vallavolikogu määrusega nr 3;
- Türi valla arengukava 2020-2024, vastu võetud Türi Vallavolikogu 26.09.2019 määrusega nr 11;
- Türi valla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kava aastateks 2020-2032, vastu võetud Türi Vallavolikogu 29.10.2020 määrusega nr 10;
- Türi valla jäätmekava 2015-2020, vastu võetud Türi Vallavolikogu 25.06.2015 määrusega nr 13;
- Türi valla Türi linna soojamajanduse arengukava aastateks 2018-2025, vastu võetud Türi Vallavolikogu määrusega nr 4.

Lisa 3. Olemasolevad alusplaanid ja muu info ala kohta

Olulisemad infoallikad käesoleva planeeringu koostamisel olid teemade lõikes järgmised:

- kaitsealad, kaitsealused liigid, veekogude kalda piirangu- ja ehituskeeluvööndid, väärislupaigad, poollooduslikud kooslused ning inventeeritud märgalad ja niidud, Natura 2000 alad ja ELF poolt Natura kõlblikuks tunnistatud kooslused, kaitstavad looduse üksikobjektid – Eesti Looduse Infosüsteem (EELIS) andmed seisuga 18.02.2020;
- roheline võrgustik ja väärtuslik maastik – Järvamaa maakonnaplaneering 2030+ ja Rapla maakonnaplaneering 2030+;
- mälestised – Kultuurimälestiste riiklik register, andmed seisuga 24.04.2019;
- maardlad – Maa-amet, andmed seisuga 08.04.2019;
- aluskaart – Maa-ameti Eesti põhikaart, andmed seisuga 26.03.2019;
- katastripiirid ja olemasolev maakasutus – andmed seisuga 27.01.2020;
- teed – Maanteeameti teederegister, andmed seisuga 30.05.2019;
- väärtuslikud põllumaad – Maaeluministeerium, andmed seisuga 10.06.2019;
- elektriliinid ja alajaamad – Elering AS, andmed seisuga 10.05.2019;
- riigikaitselised ehitised ja piiranguvööndid – andmed seisuga 21.08.2019;
- tuletõrje veevõtukohad – Päästeamet, andmed seisuga 24.04.2019;
- ühinenud valdade üldplaneeringud.

Lisa 4. Mäeraldised ja maardlad

Andmed: Maa-amet, 02.09.2021.

MÄEERALDISED				
Aktiivne				
Varu liik	**Nimetus**	**Kood**	**Registrikaardi nr**	**Kaevandusloa nr**
Turvas	Epu-Kotku turbatootmisala	267	146	KMIN-069
	Kallissaare	524	112	1/2004
	Lokuta turbatootmisala	230	119	JARM-1/2003
	Retla turbatootmisala	228	76	Jarm-050
	Väljaotsa turbatootmisala	468	93	6/2005
Kruus	Lintsi kruusakarjäär	566	801	L.MK.JÄ-150378
	Määro kruusakarjäär	962	870	JARM-025
	Sonni kruusakarjäär	664	835	Rapm-078
Liiv	Liivamäe II liivakarjäär	1 012	549	JARM-024
	Liivamäe III liivakarjäär	2096	549	KL-508239
	Änari liivakarjäär	1 046	896	JARM-026
	Vissuvere karjäär	74	551	Jarm-040
	Aasuvälja liivakarjäär	2002	967	Jarm-054
Savi	Väätsa savikarjäär	1 106	591	JARM-027

MAARDLAD			
Maavara	**Nimetus**	**Maardlaosa nimetus**	**Registrikaardi nr**
Turvas	Retla		76
	Epa-Vassaare		93
	Kallissaare-Lubjaahju		112
	Lokuta		119
	Epu-Kakerdi	Lõõla	143
	Epu-Kakerdi	Epu	146
	Epu-Kakerdi	Prääma	150
	Kastna		465
	Loosalu		467
	Tori-Rikassaare		578
	Kärevere (Kuusiku)		636
	Matussaare		637
Kruus	Kõltsi		503
	Kihli		751
	Lintsi		801
	Määro		870
Liiv	Änari		896
	Aasuvälja		967
	Liivamäe		549
	Vissuvere		551
	Sonni		835
Savi	Türi		226
	Väätsa		591
Dolokivi	Tännassilma		670

Lisa 5. Veealad

Andmed: EELIS, 25.03.2019.

JÄRVED						
Nimi	**Veepeegli pindala (ha)**	**Valgala pindala (km²)**	**Kallasrada (m)**	**Veekaitsevöönd (m)**	**EKV (m)**	**Piiranguvöönd (m)**
1. Iidva raba laugas (VEE2054760)	1,4	–		10	25	50

2. Vissuvere järv (VEE2049700)	8,3	–	4	10	25	50
3. Jändja paisjärv (VEE2083620)	3,4	898	4	10	25	50
4. Käru paisjärv (VEE2054670)	4,4	–		10	25	50
5. Laagri paisjärv (VEE2054750)	0,9	1		10	25	50
6. Lokuta paisjärv (VEE2054710)	1,2	–		10	25	50
7. Lungu paisjärv (VEE2054680)	1	120,7		10	25	50
8. Saueaugu paisjärv (VEE2049760)	0,4			10	25	50
9. Särevere paisjärv (VEE2083610)	1,3	285	4	10	25	50
10. Türi järv (VEE2083710)	6,5	–	4	10	25	50
11. Väätsa paisjärv (VEE2093710)	6,1	13,3	4	10	25	50
12. (Kihli karjääri järv) (VEE2054650)	9,8	–		10	25	50
13. (Kihli karjääri järv) (VEE2054630)	5	–		10	25	50
14. (Kihli karjääri järv) (VEE2054640)	7	–		10	25	50
15. (Kihli karjääri järv) (Kihli karjäär) (VEE2054610)	3,9	–		10	25	50
16. (Liivamäe karjääri järv) (VEE2054720)	4,3	–		10	25	50
17. (Liivamäe karjääri järv) (VEE2054730)	7,2	–		10	25	50
18. Millimäe tiik (Milimäe tiik) (VEE2049720)	1,8	1		10	25	50
19. Nimetu (VEE2054790)	2,8	–		10	25	50
20. Nimetu VEE2049730)	1,3	–		10	25	50
21. Nimetu (VEE2054780)	2,8	–		10	25	50
22. Nimetu (VEE2054880)	1,8	–		10	25	50
23. Saunamäe tiik (VEE2049740)	3,3	1		10	25	50
24. Toosikõnnu järv (VEE2054660)	3,4	–		10	25	50

– andmed puuduvad

VOOLUVESI						
Nimi	**Põhitelje pikkus (km)**	**Valgala pindala (km^2)**	**Kallasrada (m)**	**Veekaitsevöönd (m)**	**EKV (m)**	**Piiranguvöönd (m)**
Aruküla jõgi (VEE1128600)	30,4	80,3	4	10	50	100
Arussaare jõgi (Retla jõgi) (VEE1132300)	17,5	32,3	4	10	50	100
Käru jõgi (VEE1129000)	58,7	315,5	4	10	50	100
Lintsi jõgi (VEE1127400)	69	285,1	4	10	50	100
Lokuta jõgi (VEE1128100)	33	75,6	4	10	50	100
Mädara jõgi (VEE1128900)	36,9	77,2	4	10	50	100
Navesti jõgi (VEE1131600)	101,6	3004,2	4	10	50	100

Pikkmetsa jõgi (VEE1135100)	20,8	47,9	4	10	50	100
Prandi jõgi (VEE1125700)	24,9	281,2	4	10	50	100
Pärnu jõgi (VEE1123500)	144,6	6836,5	4	10	50	100
Reopalu jõgi (VEE1125100)	26,8	142,1	4	10	50	100
Räpu jõgi (VEE1132500)	20,8	54,7	4	10	50	100
Saarjõgi (VEE1134700)	38	187,4	4	10	50	100
Vändra jõgi (VEE1130700)	50,1	254,9	4	10	50	100
Neeva kanal (VEE1125900)	28	153,7	4	10		
Prandi I kanal (VEE1125701)	21	–		10		
Rikassaare kanal (VEE1125702)	4,8	–	10			
Emismäe kraav (VEE1127431)	1,6	–				
Hiieoja (Rassi kraav) (VEE1135000)	18,5	–				
Joodi kraav (VEE1125111)	1	–				
Kabala kraav (VEE1132501)	3,1	–	4			
Kailukraav (VEE1135001)	0,9	–				
Kasekraav (VEE1135003)	0,4	–				
Kuusekraav (VEE1135002)	1,4	–				
Käspre kraav (VEE1133901)	0,2	–				
Liinikraav (VEE1177501)	0,1	–				
Põllu kraav (VEE1125703)	0,1	–				
Pärdi kraav (VEE1128702)	1,8	–				
Retla kraav (VEE1132400)	4,4	6,8				
Saueaugu kraav (Epu kraav) (VEE1127500)	2,8	18,8				
Saunametsa kraav (VEE1177500)	2,5	–				
Takkasaare kraav (VEE1123586)	0,7	–				
Tarnakraav (VEE1135004)	0,4	–				
Vabriku kraav (VEE1123591)	0,2	–				
Viilipi kraav (VEE1132506)	1	–				
Võstermäe kraav (VEE1123585)	2,7	–				
Adra oja (VEE1126701)	4	–		10	25	50
Epneri oja (VEE1127100)	5,9	10,9		10	25	50
Hauginiidu oja (Külmaoja) (VEE1127700)	4,8	11,1		10	25	50
Hundissaare oja (VEE1125600)	4,4	5,2		10	25	50
Immaste oja (VEE1130800)	3,5	2,9		10	25	50
Imsi oja (VEE1130900)	17,8	61,6	4	10	50	100
Ingliste oja (Kõuna oja) (VEE1129800)	13,9	30,1	4	10	50	100
Jooksu oja (Jooksoja) (VEE1129900)	7,6	10		10	25	50
Järavere oja (VEE1131900)	9,6	27,5		10	50	100
Kablioja (Käoaru oja) (VEE1135200)	12,9	16,5		10	25	50
Kõltsi oja (Hiiemäe oja) (VEE1128500)	5,7	5,7		10	25	50
Kädva oja (VEE1129600)	12,3	43,9	4	10	50	100
Kärevere oja (VEE1134800)	6	7,8		10	25	50
Madissaare oja (VEE1127800)	8,1	11,5		10	25	50

Mõla oja (VEE1123513)	2,9	–				
Määrasmaa oja (Määrama oja) (VEE1133800)	9,5	13,4		10	25	50
Nabaoja (Lõõla oja) (VEE1127600)	4,3	9,8		10	25	50
Naela oja (VEE1133700)	8,2	17,6		10	25	50
Naeressaare oja (Naerissaare oja) (VEE1128000)	8,6	14,2		10	25	50
Nõmmitsa oja (VEE1135300)	11,9	18,1		10	25	50
Poolevaadioja (Hindreku oja) (VEE1126700)	6,4	11,9		10	25	50
Põdraoja (Laupa oja) (VEE1127300)	2,8	5,8		10	25	50
Põikva oja (Kuivassaare oja) (VEE1128800)	7,2	7		10	25	50
Põrssaoja (Mäeküla oja) (VEE1127200)	6,4	10,7		10	25	50
Raka oja (VEE1129300)	13	46,6	4	10	50	100
Raukla oja (Sauoja) (VEE1127000)	2,7	4		10	25	50
Saksasoo oja (Kääni oja) (VEE1127401)	1,6	–		10	25	50
Salubi oja (VEE1125000)	3,7	4		10	25	50
Tihulaane oja (Tihnulaane oja) (VEE1129700)	5,8	8,7		10	25	50
Tipina oja (VEE1133900)	7,9	19,7		10	25	50
Allipa peakraav (VEE1130000)	12,6	25,5	4	10		
Kiuoja (Ollepa peakraav) (VEE1134900)	7,7	20,2		10		
Kondioja (Võidula peakraav) (VEE1130100)	8,9	19,3		10		
Kotku peakraav (VEE1125400)	15,2	33,4		10		
Kuresoo peakraav (Kahuoja) (VEE1128400)	9,1	10,2		10		
Maltsaare oja (Jälevere peakraav) (VEE1134400)	11,1	10,3		10		
Maooja (Jõemetsa peakraav) (VEE1128200)	3,8	5,6				
Pala peakraav (Liivoja) (VEE1128300)	10,5	14,4		10		
Punnissaare oja / Illassaare oja (Punnissaare peakraav) (VEE1128700)	6,3	10,1		10		
Rokamäe peakraav (VEE1132502)	21	–		10		
Seinapalu peakraav (VEE1126800)	6,7	19		10		
Seli kraav (Põllika peakraav) (VEE1129400)	3,9	11,3		10		
Sinika peakraav (Kondi oja) (VEE1126400)	11	36,1	4	10		
Siugumetsa peakraav (VEE1123502)	4,1	–		10		
Tammistu kraav (Sonni peakraav) (VEE1129500)	1,2	3,9		10		

Vabriku oja (Vissuvere peakraav) (VEE1127900)	9,5	12,4		10		
Vanavälja peakraav (VEE1126600)	7	6,9		10		

ALLIKAD	Veekaitsevöönd (m)	EKV (m)	Piiranguvöönd (m)
Mäo allikas (VEE4511000)	10	25	50
(nimi teadmata) (VEE4709500)	10	25	50
(nimi teadmata) (VEE4509900)	10	25	50
(nimi teadmata) (VEE4511300)	10	25	50

EELIS (Eesti Looduse Infosüsteem – Keskkonnaregister): Keskkonnaagentuur (04.04.2019)

Lisa 6. Kultuurimälestised

Andmed: Kultuurimälestiste riiklik register, 24.04.2019.

KULTUURIMÄLESTISED					
Mälestise nimi	Mäletise liik	Registri nr	Kaitsekorra alus	Kaitsevööndi ulatus	Seisund
1. Vabadussõja mälestussammas	ajaloomälestis	27121	„Kultuurimälestiseks tunnistamine“ Kultuuriministri 26.06.2003. a käskkiri nr 116 (RTL, 2003, 78, 1155)		rahuldav
2. Käru mõisa sepikoda	ehitismälestis	15257	„Kultuurimälestiseks tunnistamine“ Kultuuriministri 16.02.1998 määrus nr 5, (RTL 1998, 147/148, 555)		hea
3. Käru mõisa valitsejamaja	ehitismälestis	15256			avariiline
4. Käru mõisa park	ehitismälestis	15255			rahuldav
5. Käru mõisa peahoone	ehitismälestis	15254			halb
6. Väätsa mõisa karjalaut	ehitismälestis	15150	„Kultuurimälestiseks tunnistamine“ Kultuuriministri 11.02.1998 määrus nr 4, (RTL 1998, 147/148, 554) „Kultuurimälestiseks tunnistamine, kultuurimälestiseks olemise lõpetamine ja kaitsevööndi määramine“ Kultuuriministri 24. augusti 2005. a käskkiri nr 265 (RTL, 01.09.2005, 93, 1423)	Vastavalt muinsuskaitseseaduse § 25 lg 3 moodustab kinnismälestise kaitsevööndi 50 meetri laiune maa-ala mälestise väliskontuurist või piirist arvates, kui mälestiseks tunnistamise õigusaktis ei ole ette nähtud teisiti.	Avariiline
7. Väätsa mõisa ait	ehitismälestis	15149			halb
8. Väätsa mõisa pargi piirdemüürid	ehitismälestis	15148			halb
9. Väätsa mõisa park	ehitismälestis	15147			halb
10. Väätsa mõisa peahoone	ehitismälestis	15146			hea
11. Jändja vesiveski varemed	ehitismälestis	15145	„Kultuurimälestiseks tunnistamine“ Kultuuriministri 11.02.1998 määrus nr 4, (RTL	Vastavalt muinsuskaitseseaduse § 25 lg 3 moodustab kinnismälestise kaitsevööndi 50	Rahuldav
12. Jändja puumassivabriku tamm	ehitismälestis	15144			rahuldav

13. Jändja puumassivabriku hoone varemed	ehitismälestis	15143	1998, 147/148, 554) „Kultuurimälestistele kaitsevööndite määramine“ Kultuuriministri 19. detsember 2006. a käskkiri 388 (RTL, 05.01.2007, 1, 13)	meetri laiune maa-ala mälestise väliskontuurist või piirist arvates, kui mälestiseks tunnistamise õigusaktis ei ole ette nähtud teisiti.	rahuldav
14. Särevere mõisa kuivati	ehitismälestis	15142	„Kultuurimälestiseks tunnistamine“ Kultuuriministri 11.02.1998 määrus nr 4, (RTL 1998, 147/148, 554) „Kultuurimälestiseks tunnistamine ja kaitsevööndi määramine“ Kultuuriministri 17. jaanuar 2006. a käskkiri nr 12 (RTL 2006, 9, 181)	Vastavalt muinsuskaitseseaduse § 25 lg 3 moodustab kinnismälestise kaitsevööndi 50 meetri laiune maa-ala mälestise väliskontuurist või piirist arvates, kui mälestiseks tunnistamise õigusaktis ei ole ette nähtud teisiti.	Rahuldav
15. Särevere mõisa kelder	ehitismälestis	15141			rahuldav
16. Särevere mõisa ait	ehitismälestis	15140			avariiline
17. Särevere mõisa park	ehitismälestis	15139			rahuldav
18. Särevere mõisa peahoone	ehitismälestis	15138			halb
19. Laupa mõisa viinavabrik	ehitismälestis	15137	„Kultuurimälestiseks tunnistamine“ Kultuuriministri 11.02.1998 määrus nr 4, (RTL 1998, 147/148, 554) „Kultuurimälestistele kaitsevööndite määramine“ Kultuuriministri 19. detsember 2006. a käskkiri 388 (RTL, 05.01.2007, 1, 13)	Vastavalt muinsuskaitseseaduse § 25 lg 3 moodustab kinnismälestise kaitsevööndi 50 meetri laiune maa-ala mälestise väliskontuurist või piirist arvates, kui mälestiseks tunnistamise õigusaktis ei ole ette nähtud teisiti.	Halb
20. Laupa mõisa valitsejamaja	ehitismälestis	15136			avariiline
21. Laupa mõisa kuivati	ehitismälestis	15135			rahuldav
22. Laupa mõisa sõiduhobuste tall	ehitismälestis	15134			rahuldav
23. Laupa mõisa kelder	ehitismälestis	15133			halb
24. Laupa mõisa park	ehitismälestis	15132			rahuldav
25. Laupa mõisa peahoone	ehitismälestis	15131			halb
26. Kolu mõisa ait	ehitismälestis	15130	„Kultuurimälestiseks tunnistamine“ Kultuuriministri 11.02.1998 määrus nr 4, (RTL 1998, 147/148, 554) „Kultuurimälestiseks tunnistamine, kultuurimälestiseks olemise lõpetamine ja kaitsevööndi määramine“ Kultuuriministri 24. augusti 2005. a käskkiri nr 265 (RTL, 01.09.2005, 93, 1423)	Vastavalt muinsuskaitseseaduse § 25 lg 3 moodustab kinnismälestise kaitsevööndi 50 meetri laiune maa-ala mälestise väliskontuurist või piirist arvates, kui mälestiseks tunnistamise õigusaktis ei ole ette nähtud teisiti.	Avariiline
27. Kolu mõisa park	ehitismälestis	15129			rahuldav
28. Kolu mõisa peahoone	ehitismälestis	15128			rahuldav
29. Kirna mõisa park	ehitismälestis	15127			rahuldav
30. Kirna mõisa peahoone	ehitismälestis	15126			restaureerimisel
31. Türi kirikuaia kabel	ehitismälestis	15125	„Kultuurimälestiseks tunnistamine“ Kultuuriministri 11.02.1998 määrus nr 4, (RTL	Vastavalt muinsuskaitseseaduse § 25 lg 3 moodustab kinnismälestise kaitsevööndi 50	Rahuldav
32. Türi kirikuaia piirdemüür	ehitismälestis	15124			rahuldav
33. Türi kirik	ehitismälestis	15123			halb

			1998, 147/148, 554) „Kultuurimälestiste le kaitsevööndite määramine“ Kultuuriministri 19. detsember 2006. a käskkiri 388 (RTL, 05.01.2007, 1, 13)	meetri laiune maa-ala mälestise väliskontuurist või piirist arvates, kui mälestiseks tunnistamise õigusaktis ei ole ette nähtud teisiti.	
34. Kabala mõisa valitsejamaja	ehitismälestis	14995	„Kultuurimälestise ks tunnistamine“ Kultuuriministri 11.02.1998 määrus nr 4, (RTL 1998, 147/148, 554) „Kultuurimälestisel e kaitsevööndi määramine“ Kultuuriministri käskkiri 21. juuni 2006 nr 208 (RTL, 04.07.2006, 52, 967)	Vastavalt muinsuskaitseseadu se § 25 lg 3 moodustab kinnismälestise kaitsevööndi 50 meetri laiune maa-ala mälestise väliskontuurist või piirist arvates, kui mälestiseks tunnistamise õigusaktis ei ole ette nähtud teisiti.	Rahuldav
35. Kabala mõisa tõllakuur	ehitismälestis	14994			halb
36. Kabala mõisa aednikumaja	ehitismälestis	14993			avariiline
37. Kabala mõisa kelder	ehitismälestis	14992			halb
38. Kabala mõisa ait	ehitismälestis	14991			rahuldav
39. Kabala mõisa pargi piirdemüürid	ehitismälestis	14990			avariiline
40. Kabala mõisa allee	ehitismälestis	14989	„Kultuurimälestise ks tunnistamine“ Kultuuriministri 11.02.1998 määrus nr 4, (RTL 1998, 147/148, 554)		rahuldav
41. Kabala mõisa park	ehitismälestis	14988	„Kultuurimälestise ks tunnistamine“ Kultuuriministri 11.02.1998 määrus nr 4, (RTL 1998, 147/148, 554) „Kultuurimälestisel e kaitsevööndi määramine“ Kultuuriministri käskkiri 21. juuni 2006 nr 208 (RTL, 04.07.2006, 52, 967)	Vastavalt muinsuskaitseseadu se § 25 lg 3 moodustab kinnismälestise kaitsevööndi 50 meetri laiune maa-ala mälestise väliskontuurist või piirist arvates, kui mälestiseks tunnistamise õigusaktis ei ole ette nähtud teisiti.	Rahuldav
42. Kabala mõisa peahoone	ehitismälestis	14987			rahuldav
43. Kalmistu	arheoloogiamälest is	12053	„Kultuurimälestise ks tunnistamine“ Kultuuriministri 01.09.1997 määrus nr 59, (RTL 1997, 169-171, 954)		rahuldav
44. Kalmistu	arheoloogiamälest is	9799	„Kultuurimälestise ks tunnistamine“ Kultuuriministri 01.09.1997 määrus nr 59, (RTL 1997, 169-171, 954) „Kultuurimälestisel e kaitsevööndi määramine“ Kultuuriministri käskkiri 21. juuni	Vastavalt muinsuskaitseseadu se § 25 lg 3 moodustab kinnismälestise kaitsevööndi 50 meetri laiune maa-ala mälestise väliskontuurist või piirist arvates, kui mälestiseks tunnistamise	Rahuldav
45. Kultusekivi	arheoloogiamälest is	9798			hea
46. Kultusekivi	arheoloogiamälest is	9797			rahuldav
47. Kultusekivi	arheoloogiamälest is	9796			rahuldav
48. Kivikalme	arheoloogiamälest is	9795			rahuldav
49. Kivikalme	arheoloogiamälest is	9794			rikutud

50. Kivikalme	arheoloogiamälestis	9793	2006 nr 208 (RTL, 04.07.2006, 52, 967)	õigusaktis ei ole ette nähtud teisiti.	rahuldav
51. Kivikalme	arheoloogiamälestis	9792	„Kultuurimälestiseks tunnistamine“ Kultuuriministri 01.09.1997 määrus nr 59, (RTL 1997, 169-171, 954)		rahuldav
52. Kivikalme	arheoloogiamälestis	9791	„Kultuurimälestiseks tunnistamine“ Kultuuriministri 01.09.1997 määrus nr 59, (RTL 1997, 169-171, 954) „Kultuurimälestisele kaitsevööndi määramine“ Kultuuriministri käskkiri 21. juuni 2006 nr 208 (RTL, 04.07.2006, 52, 967)	Vastavalt muinsuskaitseseaduse § 25 lg 3 moodustab kinnismälestise kaitsevööndi 50 meetri laiune maa-ala mälestise väliskontuurist või piirist arvates, kui mälestiseks tunnistamise õigusaktis ei ole ette nähtud teisiti.	Rahuldav
53. Kivikalme	arheoloogiamälestis	9790			rahuldav
54. Kivikalme	arheoloogiamälestis	9789			rahuldav
55. Kalmistu	arheoloogiamälestis	9788			hea
56. Asulakoht	arheoloogiamälestis	9787	„Kultuurimälestiseks tunnistamine“ Kultuuriministri 01.09.1997 määrus nr 59, (RTL 1997, 169-171, 954)	Vastavalt muinsuskaitseseaduse § 25 lg 3 moodustab kinnismälestise kaitsevööndi 50 meetri laiune maa-ala mälestise väliskontuurist või piirist arvates, kui mälestiseks tunnistamise õigusaktis ei ole ette nähtud teisiti.	Hea
57. Kivikalme	arheoloogiamälestis	9786			rahuldav
58. Ohvrikivi „Kitse jälgedega kivi“	arheoloogiamälestis	9785			hea
59. Ohverdamiskoht „Hiiemägi“	arheoloogiamälestis	9784			rahuldav
60. Kivikalme	arheoloogiamälestis	9783	„Kultuurimälestiseks tunnistamine“ Kultuuriministri 01.09.1997 määrus nr 59, (RTL 1997, 169-171, 954) „Kultuurimälestisele kaitsevööndi määramine“ Kultuuriministri käskkiri 21. juuni 2006 nr 208 (RTL, 04.07.2006, 52, 967)	Vastavalt muinsuskaitseseaduse § 25 lg 3 moodustab kinnismälestise kaitsevööndi 50 meetri laiune maa-ala mälestise väliskontuurist või piirist arvates, kui mälestiseks tunnistamise õigusaktis ei ole ette nähtud teisiti.	Rahuldav
61. Kiviaja esemete leiukoht	arheoloogiamälestis	9782	„Kultuurimälestiseks tunnistamine“ Kultuuriministri 01.09.1997 määrus nr 59, (RTL 1997, 169-171, 954)		rahuldav
62. Kalmistu	arheoloogiamälestis	9781	„Kultuurimälestiseks tunnistamine“ Kultuuriministri 01.09.1997 määrus nr 59,	Vastavalt muinsuskaitseseaduse § 25 lg 3 moodustab kinnismälestise	Rahuldav

			(RTL 1997, 169-171, 954) „Kultuurimälestiste le kaitsevööndite määramine“ Kultuuriministri 19. detsember 2006. a käskkiri 388 (RTL, 05.01.2007, 1, 13)	kaitsevööndi 50 meetri laiune maa-ala mälestise väliskontuurist või piirist arvates, kui mälestiseks tunnistamise õigusaktis ei ole ette nähtud teisiti.	
63. Kalmistu	arheoloogiamälestis	9717	„Kultuurimälestiseks tunnistamine“ Kultuuriministri 01.09.1997 määrus nr 59, (RTL 1997, 169-171, 954)		rahuldav
64. Kalmistu	arheoloogiamälestis	9716			rahuldav
65. Kalmistu	arheoloogiamälestis	9715			rahuldav
66. Pelgupaik	arheoloogiamälestis	9714			rahuldav
67. Kivikalme	arheoloogiamälestis	9713			rahuldav
68. Kivikalme	arheoloogiamälestis	9588	„Kultuurimälestiseks tunnistamine“ Kultuuriministri 01.09.1997 määrus nr 59, (RTL 1997, 169-171, 954) „Kultuurimälestisele kaitsevööndi määramine“ Kultuuriministri käskkiri 21. juuni 2006 nr 208 (RTL, 04.07.2006, 52, 967)	Vastavalt muinsuskaitseseaduse § 25 lg 3 moodustab kinnismälestise kaitsevööndi 50 meetri laiune maa-ala mälestise väliskontuurist või piirist arvates, kui mälestiseks tunnistamise õigusaktis ei ole ette nähtud teisiti.	Rahuldav
69. Kalmistu	arheoloogiamälestis	9587			rahuldav
70. Kalmistu	arheoloogiamälestis	9586	„Kultuurimälestiseks tunnistamine“ Kultuuriministri 01.09.1997 määrus nr 59, (RTL 1997, 169-171, 954)		rahuldav
71. Kalmistu	arheoloogiamälestis	9585	„Kultuurimälestiseks tunnistamine“ Kultuuriministri 01.09.1997 määrus nr 59, (RTL 1997, 169-171, 954) „Kultuurimälestisele kaitsevööndi määramine“ Kultuuriministri käskkiri 21. juuni 2006 nr 208 (RTL, 04.07.2006, 52, 967)	Vastavalt muinsuskaitseseaduse § 25 lg 3 moodustab kinnismälestise kaitsevööndi 50 meetri laiune maa-ala mälestise väliskontuurist või piirist arvates, kui mälestiseks tunnistamise õigusaktis ei ole ette nähtud teisiti.	Hea
72. Kivikalme	arheoloogiamälestis	9584			rahuldav
73. Kivikalme	arheoloogiamälestis	9583			rahuldav
74. Kivikalme	arheoloogiamälestis	9582			rahuldav
75. Kivikalme	arheoloogiamälestis	9581			rahuldav
76. Käru kalmistu	ajaloomälestis	8382	„Kultuurimälestiseks tunnistamine“ Kultuuriministri 03.07.1997 määrus nr 37, (RTL 1997, 163/164, 917)		rahuldav
77. II maailmasõjas hukkunute ühishaud	ajaloomälestis	8381			rahuldav

78.	II maailmasõjas hukkunute ühishaud	ajaloomälestis	4034	„Kultuurimälestiseks tunnistamine“ Kultuuriministri 19.03.1997. a määrus nr 3, (RTL 1997, 65, 355)		rahuldav
79.	Mats Tõnissoni (1853-1915) haud	ajaloomälestis	4033			rahuldav
80.	II maailmasõjas hukkunute matmispaik	ajaloomälestis	4032			rahuldav
81.	Terroriohvrite ühishaud	ajaloomälestis	4031			halb
82.	II maailmasõjas hukkunute ja terroriohvrite ühishaud	ajaloomälestis	4030			rahuldav
83.	II maailmasõjas hukkunute ühishaud	ajaloomälestis	4029			rahuldav
84.	Türi Kesklinna kalmistu	ajaloomälestis	4028			rahuldav
85.	Türi Vana kalmistu	ajaloomälestis	4027			rahuldav
86.	Türi kirikuaed ja ohverdamiskoht	ajaloomälestis, arheoloogiamälestis, ehitismälestis	4026	„Kultuurimälestiseks tunnistamine“ Kultuuriministri 19.03.1997. a määrus nr 3, (RTL 1997, 65, 355) „Kultuurimälestiseks tunnistamine“ Kultuuriministri 01.09.1997 määrus nr 59, (RTL 1997, 169-171, 954) „Kultuurimälestiseks tunnistamine“ Kultuuriministri 11.02.1998 määrus nr 4, (RTL 1998, 147/148, 554) „Kultuurimälestistele kaitsevööndite määramine“ Kultuuriministri 19. detsember 2006. a käskkiri 388 (RTL, 05.01.2007, 1, 13)	Vastavalt muinsuskaitseseaduse § 25 lg 3 moodustab kinnismälestise kaitsevööndi 50 meetri laiune maa-ala mälestise väliskontuurist või piirist arvates, kui mälestiseks tunnistamise õigusaktis ei ole ette nähtud teisiti.	Rahuldav
87.	II maailmasõjas hukkunute ühishaud	ajaloomälestis	4000	„Kultuurimälestiseks tunnistamine“ Kultuuriministri 19.03.1997. a määrus nr 3, (RTL 1997, 65, 355) „Kultuurimälestistele kaitsevööndite määramine“ Kultuuriministri 28.03.2007 käskkiri nr 144 (RTL, 10.04.2007, 28, 516)	Vastavalt muinsuskaitseseaduse § 25 lg 3 moodustab kinnismälestise kaitsevööndi 50 meetri laiune maa-ala mälestise väliskontuurist või piirist arvates, kui mälestiseks tunnistamise õigusaktis ei ole ette nähtud teisiti.	Rahuldav
88.	Kitsarööpmelin e auruvedur K-4-110	tehnikamälestis	2654	„Kultuurimälestiseks tunnistamine“ Kultuuriministri		hea

			03.10.1996 a. määrus nr 12, (RTL 1997, 5, 28)		

Lisa 7. Pärandkultuuriobjektid

Andmed: EELIS, 25.03.2019.

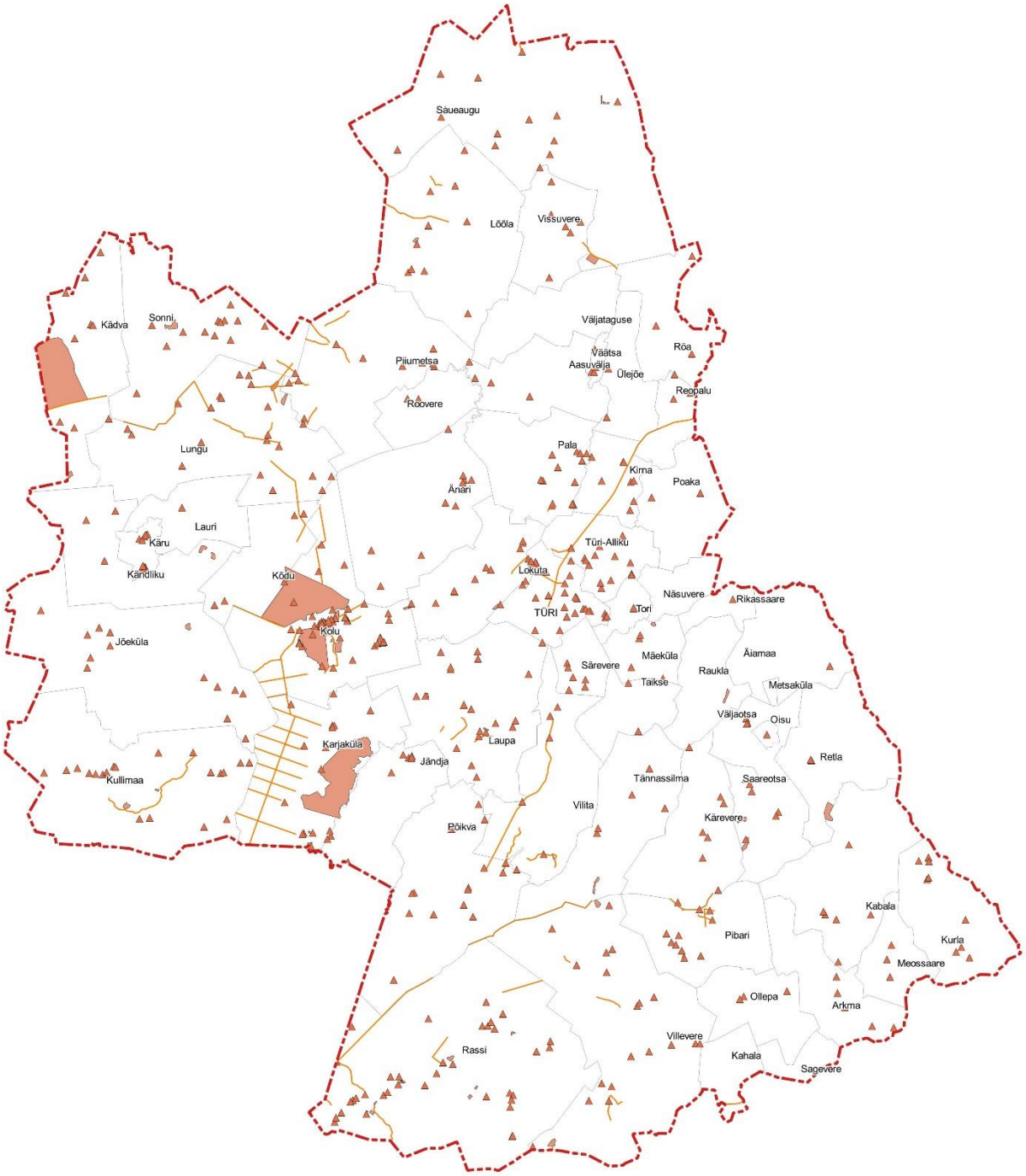

Skeem 1. Türi vallas paiknevad pärandkultuuriobjektid.

Nimi	Tüüp	Kood	Küla
Heeringa järv	Tuletõrje veevõtukohad metsas	835:TTV:001	Lokuta küla
Uue-Mäo karjamõis	Mõisaarhitektuuri objektid	835:MOA:001	Arkma küla
Tuuleveski	Tuuleveskid	835:TUV:001	Kabala küla
Lapardi talukoht	Põlised talukohad	835:TAK:012	Pibari küla

Pendisaare talukoht	Põlised talukohad	835:TAK:005	Kurla küla
Järvamaa kõrgeim pärnik	Silmapaistvad puistud ja puude grupid	835:SIM:005	Kolu küla
Kiviaed	Kiviaiad, tarad	835:AED:002	Kärevere küla
Tärpentiini vabrik	Tõrvaahjud, tõrvaajamiskohad, tärpentiinivabrikud	835:TOA:005	Rassi küla
Metsatalu (Saeveski metsavahikoht)	Vahtkondade kordonid	834:VKK:001	Rassi küla
Kirikumägi	Vanad kohanimed	835:KON:032	Türi linn
Hundissaare mägi	Vanad kohanimed	835:KON:039	Türi-Alliku küla
Lassi (Virika-Lassi) talukoht	Põlised talukohad	835:TAK:028	Kirna küla
Kolu mõisa seina reeper	Vanad geodeetilised märgid	835:GDM:002	Kolu küla
Hirve ja Hirvesaare asundustalud	Vanad kohanimed	835:KON:057	Türi-Alliku küla
Särevere majandikeskus (Tondiloss)	Okupatsiooniaja objektid	835:OKU:004	Särevere alevik
Tuulikukoht	Tuuleveskid	834:TUV:001	Ülejõe küla
Riiale talukoht	Põlised talukohad	937:TAK:016	Piiumetsa küla
Tõrvaaugu talukoht	Põlised talukohad	835:TAK:042	Põikva küla
Piiumetsa mõis	Mõisaarhitektuuri objektid	937:MOA:002	Piiumetsa küla
Reopalu kõrts	Kõrtsid	937:KOR:003	Reopalu küla
Vanakõrtsi kõrts	Kõrtsid	937:KOR:001	Vissuvere küla
Iisati mäe ohvrikoht	Muinasaegsed(võimalike) rituaalidega seotud paigad	835:RIT:001	Põikva küla
Jändja puidumassi vabrik	Muud mõisaaegsed tootmishooned	835:MTH:002	Jändja küla
Kolu küla sepipada	Sepikojad	835:SEK:001	Kolu küla
Kolu mõisa teenijate rada	Kividest ülekäigukohad	835:YKK:001	Kolu küla
Hõljuri asundustalu	Vanad kohanimed	835:KON:060	Türi-Alliku küla
Riiu sild	Ühis- ja hädaabitöödega rajatud objektid	835:HAO:001	Karjaküla küla
Heinaküün	Heinaküünid, kuhjalavad	937:HEK:004	Lõõla küla
Väätsa kooli mälestuskivi	Mälestuskivid	937:MAL:001	Väätsa alevik
Kolu mõisavalitseja maja	Mõisaarhitektuuri objektid	835:MOA:013	Kolu küla
Püti rist	Maanteed	835:MNT:005	Põikva küla
Türi-Alliku vesiveski	Vesiveskid, veskitammid	835:VEV:006	Türi-Alliku küla
Eesti ohvitseri kalm	Hauad	835:HAU:002	Kolu küla
Pikanõmme põlistalu	Põlised talukohad	835:TAK:036	Karjaküla küla
Änari Ridaküla	Põliskülade kohad	835:POK:003	Änari küla
Kolu mõisa tuuleveski koht	Tuuleveskid	835:TUV:006	Kolu küla
Ollepa mõis	Mõisaarhitektuuri objektid	835:MOA:009	Ollepa küla
Raismiku talukoht	Põlised talukohad	834:TAK:002	Vilita küla
Koolikoht	Koolihooned	834:KOO:001	Põikva küla
Kädva meierei	Meiereid	375:MEI:001	Kädva küla
Tõmmaru kelder	Keldrid	835:KEL:003	Pibari küla
Retla koolimaja	Koolihooned	835:KOO:001	Retla küla
Allaperdi kelder	Keldrid	835:KEL:004	Villevere küla
Saunakivi	Pärimustega kivid, ohvri- ja kultusekivid	375:KIV:001	Sonni küla
Kolme kuningriigi ühine piiripunkt	Ajaloolised piirimärgid	835:PIM:007	Rassi küla
Lehtmetsa rehielamu	Rehielamud	937:REE:001	Vissuvere küla
Laanetalu talukoht	Põlised talukohad	835:TAK:023	Villevere küla
Kelmiküla Türi-Allikul	Vanad kohanimed	835:KON:009	Türi-Alliku küla
Tõrvaahi	Tõrvaahjud, tõrvaajamiskohad, tärpentiinivabrikud	835:TOA:001	Rassi küla
Vanaveski talukoht	Põlised talukohad	835:TAK:019	Rassi küla
Eest-Vahnovere tammeallee	Ajaloosündmuste, traditsioonidega seotud puistud	835:ASM:001	Põikva küla
Tori mägi	Vanad kohanimed	835:KON:058	Tori küla
Tammistu kirikumägi	Hiied, hiiepuud, pärimustega puud	375:HII:001	Sonni küla
Jõeäärse punker ja mälestuskivi	Metsavendade punkrid	375:MVP:001	Sonni küla
Kolu mõisa tiik (kuivendusbassein)	Mõisakultuuri osad	835:MOK:003	Kolu küla
Käru raudteejaam	Raudteerajatised	375:RTR:001	Käru alevik
Meierei	Meiereid	835:MEI:007	Jändja küla
Rulli taluhäärber ja Saarenhofi karjamõis	Mõisaarhitektuuri objektid	835:MOA:024	Saareotsa küla
Lutsu talu kelder	Keldrid	375:KEL:002	Lungu küla
Heinaküün	Heinaküünid, kuhjalavad	937:HEK:005	Lõõla küla
Meierei	Meiereid	835:MEI:006	Karjaküla küla
Küün Aletaguse rabas	Turbavõtukohad	937:TVK:002	Lõõla küla
Punnisaare-Pearna taluhäärber	Taluhäärberid, -elumajad	835:TAH:003	Vilita küla
Peetri taluhäärber	Taluhäärberid, -elumajad	835:TAH:005	Kärevere küla
Heinaküün	Heinaküünid, kuhjalavad	835:HEK:004	Kurla küla
Kõltsi karjamõis	Mõisaarhitektuuri objektid	835:MOA:021	Kolu küla
Silotorn	Pärandkultuuri märgid NL ajast	835:PNL:007	Saareotsa küla
Kullimaa talukoht	Põlised talukohad	375:TAK:003	Kullimaa küla
Atsekõnnu karjamõis	Mõisaarhitektuuri objektid	375:MOA:004	Kullimaa küla
Tellisetööstus	Savitööstused, savitöngid, telliseahjud	937:SAT:001	Aasuvälja küla
Kolu koolimajad	Koolihooned	835:KOO:005	Kolu küla
Saare talukoht	Põlised talukohad	375:TAK:015	Kullimaa küla

Hiieküün	Muinasaegsed(võimalike) rituaalidega seotud paigad	834:RIT:001	Karjaküla küla
Viilipi talukoht	Põlised talukohad	834:TAK:004	Kabala küla
Leedu talukoht	Põlised talukohad	834:TAK:005	Põikva küla
Iijala sild	Muinasaegsed(võimalike) rituaalidega seotud paigad	834:RIT:002	Karjaküla küla
Reopalu mõis	Mõisaarhitektuuri objektid	834:MOA:001	Reopalu küla
Vanapagana maja	Pärandkultuuri märgid NL ajast	835:PNL:004	Rassi küla
Laada talukoht	Põlised talukohad	834:TAK:001	Põikva küla
Ragnar Nurkse mälestuskivi	Mälestuskivid	375:MAL:001	Käru alevik
Rumbi metsavahikoht	Vahtkondade kordonid	375:VKK:006	Lungu küla
Saare metsavahikoht	Vahtkondade kordonid	375:VKK:011	Kullimaa küla
Vikandi talukoht	Põlised talukohad	375:TAK:026	Kõdu küla
Jändja sild	Ühis- ja hädaabitöödega rajatud objektid	835:HAO:003	Jändja küla
Villevere koolimaja	Koolihooned	835:KOO:004	Villevere küla
Alliku vallamaja	Vallamajad	835:VAL:001	Väljaotsa küla
Mõnnaku talukoht	Põlised talukohad	835:TAK:041	Poaka küla
Piiumetsa küla mälestuskivi	Mälestuskivid	937:MAL:004	Piiumetsa küla
Turbaaugud	Turbavõtukohad	937:TVK:005	Röa küla
Kabelimägi	Vanad kohanimed	834:KON:001	Rassi küla
Meierei	Meiereid	834:MEI:001	Väätsa alevik
Kaasku talukoht	Põlised talukohad	834:TAK:003	Kabala küla
Käbikuivati	Käbikuivatid	834:KBI:001	Rassi küla
Väätsa vallamaja	Vallamajad	834:VAL:001	Väätsa alevik
Tõnso talukoht	Põlised talukohad	375:TAK:032	Kädva küla
Kergliiklustee rajamise mälestuskivi	Mälestuskivid	937:MAL:003	Reopalu küla
Leemeti metsavahikoht	Vahtkondade kordonid	835:VKK:002	Kärevere küla
Särevere mõis (Serrefer)	Mõisaarhitektuuri objektid	835:MOA:015	Särevere alevik
Treiali talukoht	Vabadiku (popsi)saunad, soldatikohad, platsikohad	835:POP:001	Änari küla
Meierei	Meiereid	835:MEI:008	Laupa küla
Turbavõtukoht	Turbavõtukohad	834:TVK:001	Vilita küla
Väljaotsa tuuleveski	Tuuleveskid	835:TUV:005	Väljaotsa küla
Koolikoht	Koolihooned	835:KOO:008	Saareotsa küla
Metsavendade punker	Metsavendade punkrid	835:MVP:002	Rassi küla
Vahemetsa küün	Heinaküünid, kuhjalavad	835:HEK:003	Villevere küla
Piirimärk	Ajaloolised piirimärgid	835:PIM:005	Villevere küla
Vana-Mäo karjamõis	Mõisaarhitektuuri objektid	835:MOA:002	Arkma küla
Riiale talukoht	Põlised talukohad	937:TAK:015	Piiumetsa küla
Kolu triangulatsiooni torn	Vanad geodeetilised märgid	835:GDM:003	Kolu küla
Saare-Siimu talukoht	Põlised talukohad	835:TAK:017	Rassi küla
Alema talukoht	Põlised talukohad	835:TAK:007	Pibari küla
Käomägi	Vanad kohanimed	835:KON:019	Kirna küla
Türi metskonna kontor	Metskonnahooned	835:MTS:006	Laupa küla
Kolu metskonna kontor 1965-1992	Metskonnahooned	835:MTS:004	Kolu küla
Ürgla asundustalu	Vanad kohanimed	835:KON:062	Türi-Alliku küla
Oraniku miiliaugud	Miiliaugud, söepõletuskohad	835:MIA:002	Laupa küla
Laupa mõisa Oraniku metsavahikoht	Vahtkondade kordonid	835:VKK:015	Laupa küla
Raudemetsa mänd	Ajalooliste isikute rajatud, uuritud puistud	835:AJM:003	Pala küla
Kädva pood	Poed	375:POE:001	Kädva küla
Jahiloss	Jahi, kalanduse ja mesindusega seotud kohad	937:JKM:001	Saueaugu küla
Soemäe kõrts	Kõrtsid	835:KOR:003	Näsuvere küla
Käru koolimaja	Koolihooned	375:KOO:002	Käru alevik
Kõltsi Hiiemägi	Muinasaegsed(võimalike) rituaalidega seotud paigad	835:RIT:002	Kolu küla
Talukoht	Põlised talukohad	835:TAK:043	Villevere küla
Esku lubjaahi	Lubjaahjud ja lubjapõletamiskohad	835:LUA:001	Mäeküla küla
Auruveski	Muud mõisaaegsed tootmishooned	835:MTH:001	Rassi küla
Laane metsavahi kordon	Vahtkondade kordonid	835:VKK:013	Kolu küla
Kolu mõisa piinakeldrid	Mõisaarhitektuuri objektid	835:MOA:014	Kolu küla
Kärevere meierei	Meiereid	835:MEI:001	Kärevere küla
Nõia Ella asupaik	Vanad kohanimed	835:KON:066	Laupa küla
Matsalu talu kelder	Keldrid	375:KEL:008	Kullimaa küla
Kõltsi karjamõis	Muud mõisaaegsed tootmishooned	835:MTH:005	Kolu küla
Tammistu vanem metsavahikoht	Vahtkondade kordonid	375:VKK:014	Sonni küla
Koolikoht	Koolihooned	375:KOO:003	Jõeküla
Ülejõe karjamõis	Mõisaarhitektuuri objektid	835:MOA:022	Laupa küla
Asmuse talu kivi	Mälestuskivid	835:MAL:013	Põikva küla
Eest-Vahnovere vändaga kaev	Kaevud, karjamaakaevud, kivikünad	835:KAE:001	Põikva küla
Mõisniku sild	Kivisillad ja -truubid, rippsillad, puitsillad	375:KIS:004	Sonni küla
Jahiloss	Jahi, kalanduse ja mesindusega seotud kohad	835:JKM:001	Rassi küla

Ornitoloogide maja	Pärandkultuuri märgid NL ajast	835:PNL:003	Rassi küla
Mädasaare talukoht	Põlised talukohad	835:TAK:037	Karjaküla küla
Röa karjamõis	Mõisaarhitektuuri objektid	937:MOA:003	Röa küla
Johannes Hiobi mälestuskivi	Mälestuskivid	835:MAL:010	Lokuta küla
Lassi taluhäärber	Taluhäärberid, -elumajad	835:TAH:001	Pala küla
Saare talukoht	Põlised talukohad	375:TAK:014	Kullimaa küla
Pähklimäe kitsejäljega kultusekivi	Muinasaegsed(võimalike) rituaalidega seotud paigad	835:RIT:003	Karjaküla küla
Pikanõmme sild	Ühis- ja hädaabitöödega rajatud objektid	835:HAO:002	Jändja küla
Lintsi laiatarbekauba tsehh	Metsaestakaadid ja saeveskid	835:EST:002	Karjaküla küla
Mihkli ja Topsi põlistalud	Põlised talukohad	835:TAK:027	Pala küla
Vanga põlistalu	Põlised talukohad	835:TAK:031	Pala küla
Kolu kauplus	Poed	835:POE:001	Kolu küla
Kõrts	Kõrtsid	835:KOR:006	Kirna küla
Tori (Torri, Torgel) mõis	Mõisaarhitektuuri objektid	835:MOA:019	Tori küla
Tõnujüri tuulik	Tuuleveskid	835:TUV:007	Kurla küla
Aadukandi taluhäärber	Taluhäärberid, -elumajad	835:TAH:004	Tännassilma küla
II maailmasõja mälestuskivi	Mälestuskivid	937:MAL:002	Väätsa alevik
Kirna mõisnike kabel ja kalmistu	Mõisaarhitektuuri objektid	835:MOA:025	Kirna küla
Meossaare karjamõis	Mõisaarhitektuuri objektid	835:MOA:005	Meossaare küla
Metsavendade punker	Metsavendade punkrid	835:MVP:003	Rassi küla
Retla vana koolimaja	Koolihooned	835:KOO:002	Retla küla
Riksi kuused	Silmapaistvad puistud ja puude grupid	937:SIM:001	Piiumetsa küla
Kasemetsa metsavahi elamu	Metskonnahooned	835:MTS:001	Kolu küla
Kullimaa talukoht	Põlised talukohad	375:TAK:001	Kullimaa küla
Kolu metskonna kontor 1927-1942	Metskonnahooned	835:MTS:003	Kolu küla
Ravva küla	Põliskülade kohad	835:POK:001	Kolu küla
Metsavend Jaan Lehtpere kalm	Hauad	835:HAU:001	Põikva küla
Parasi	Vanad kohanimed	835:KON:037	Vilita küla
Vanga talu kased	Silmapaistvad puistud ja puude grupid	835:SIM:003	Pala küla
Riiale küngas	Vanad kohanimed	835:KON:001	Pibari küla
Vanajõe talu kelder	Keldrid	375:KEL:001	Lungu küla
Laulupeo kivi	Mälestuskivid	835:MAL:003	Türi-Alliku küla
Kedvapere metsavahikoht	Vahtkondade kordonid	375:VKK:015	Kändliku küla
Käru vallamaja asukoht	Vallamajad	375:VAL:001	Jõeküla
Küünikoht	Heinaküünid, kuhjalavad	835:HEK:005	Äiamaa küla
Taikse talukoht	Põlised talukohad	835:TAK:039	Taikse küla
Kaasiku talukoht	Põlised talukohad	937:TAK:020	Piiumetsa küla
Kõue talu ja Poaka karjamõis	Põlised talukohad	835:TAK:026	Poaka küla
Tölpla asundustalu	Vanad kohanimed	835:KON:056	Türi-Alliku küla
Iie talu allikas ja pärn	Hiie- ja raviallikad	835:ALL:001	Änari küla
Söemiil	Miiliaugud, söepõletuskohad	835:MIA:001	Rassi küla
Mangli tuulik	Tuuleveskid	835:TUV:003	Villevere küla
Paemurd	Paemurrud	835:PAM:001	Villevere küla
Käru apteek	Ravitsemiskohad, meditsiiniasutused	375:RAV:001	Käru alevik
Kaeramäe tuulik	Tuuleveskid	835:TUV:002	Kurla küla
Kadaka talu küün	Heinaküünid, kuhjalavad	937:HEK:001	Lõõla küla
Karjatoa lauda silotorn	Okupatsiooniaja objektid	835:OKU:002	Kolu küla
Harald Meri ja Valve Kleini mälestuskivi	Mälestuskivid	835:MAL:001	Kolu küla
Särevere Lennuväli	Sõjalised objektid I ja II Maailmasõjast, Vabadussõjast	835:MMS:002	Vilita küla
Särevere tehased	Meiereid	835:MEI:004	Särevere alevik
Saarlaste kaevatud metsakraav	Maaparandusobjektid	835:MPO:004	Kolu küla
Kaisma (Kaszma) küla	Põliskülade kohad	835:POK:002	Lokuta küla
Laupa lubjapõletuskoht	Lubjaahjud ja lubjapõletamiskohad	835:LUA:004	Laupa küla
Kangrusaare karjamõis	Mõisaarhitektuuri objektid	835:MOA:004	Meossaare küla
Varmassaare karjamõis	Mõisaarhitektuuri objektid	835:MOA:007	Mäeküla küla
Neuhof'I karjamõis	Mõisaarhitektuuri objektid	835:MOA:008	Ollepa küla
Aleti talukoht	Põlised talukohad	835:TAK:008	Pibari küla
Suur-Niinemäe talukoht	Põlised talukohad	835:TAK:011	Pibari küla
Telliskivitehas	Savitööstused, savitöngid, telliseahjud	835:SAT:002	Rassi küla
Toosikõnnu karjamõis	Mõisaarhitektuuri objektid	375:MOA:003	Jõeküla
Vabaduse asundustalu	Vanad kohanimed	835:KON:035	Kolu küla
Metsavennapunker	Metsavendade punkrid	875:MVP:001	Kullimaa küla
Kabala meierei	Meiereid	835:MEI:009	Kabala küla
Otsa talukoht	Põlised talukohad	835:TAK:040	Pibari küla
Reemendi asundustalu	Vanad kohanimed	835:KON:061	Türi-Alliku küla
Väike-Saeveski talukoht	Põlised talukohad	835:TAK:004	Kabala küla
Nehatu karjamõis	Mõisaarhitektuuri objektid	937:MOA:001	Vissuvere küla
Metsavahe talu küün	Heinaküünid, kuhjalavad	937:HEK:002	Lõõla küla

Turbaküün	Turbavõtukohad	835:TVK:008	Villevere küla
Kolu mõis (Kollo, Collo)	Mõisaarhitektuuri objektid	835:MOA:020	Kolu küla
Suuresilla sild	Ühis- ja hädaabitöödega rajatud objektid	835:HAO:004	Karjaküla küla
Võstermäe söödasõim (Jahimeeste suvila)	Jahi, kalanduse ja mesindusega seotud kohad	835:JKM:004	Laupa küla
Kaeramäe kelder	Keldrid	835:KEL:001	Kurla küla
Raaga talukoht	Põlised talukohad	835:TAK:010	Pibari küla
Kabel	Vanad kabelivaremed	835:KAV:002	Rassi küla
Määro talukoht	Põlised talukohad	835:TAK:016	Rassi küla
Ollepa lahingukoht	Pärandkultuuri märgid NL ajast	835:PNL:001	Ollepa küla
Metsavendade eluase	Metsavendade punkrid	835:MVP:004	Karjaküla küla
Lubjamäe talukoht	Põlised talukohad	835:TAK:020	Villevere küla
Saeveski	Vesiveskid, veskitammid	835:VEV:002	Rassi küla
Saare metsavahikoht	Vahtkondade kordonid	375:VKK:012	Kullimaa küla
Vahastu metskonna metsniku kordon ja jahiloss	Vahtkondade kordonid	375:VKK:007	Lungu küla
Aadu mägi	Vanad kohanimed	835:KON:064	Pala küla
Meteoriidikivi	Pärimustega kivid, ohvri- ja kultusekivid	835:KIV:003	Tännassilma küla
Mullasamba	Ajaloolised piirimärgid	835:PIM:003	Rassi küla
Keldrimäe talu kelder	Keldrid	375:KEL:003	Sonni küla
Vissuvere tuuleveski ja karjamõis	Tuuleveskid	937:TUV:001	Vissuvere küla
Vanakõrtsi talukoht	Põlised talukohad	937:TAK:009	Vissuvere küla
Eniste metsavahi kordon	Vahtkondade kordonid	835:VKK:014	Vilita küla
Talukoht	Põlised talukohad	835:TAK:006	Kurla küla
Türi metskond	Metskonnahooned	835:MTS:005	Kolu küla
Aruküla	Vanad kohanimed	835:KON:016	Põikva küla
Lintsi koolmekoht	Koolmekohad, parvekohad	835:KOL:001	Karjaküla küla
Rae kauplus	Poed	835:POE:002	Jändja küla
Mäeküla mõis	Mõisaarhitektuuri objektid	835:MOA:006	Mäeküla küla
Hundissaare asundustalud	Vanad kohanimed	835:KON:059	Türi-Alliku küla
Mide	Vanad kohanimed	835:KON:069	Kolu küla
Tallinna-Sakalamaa kaubatee	Maanteed	835:MNT:009	Kolu küla
Kõltsi kabel	Kultuse- ja religiooniga seotud rajatised ning paigad	835:KUL:002	Kolu küla
Puukirik	Kultuse- ja religiooniga seotud rajatised ning paigad	835:KUL:001	Saareotsa küla
Balti keti mälestuskivi	Mälestuskivid	375:MAL:002	Käru alevik
Sonni mõis	Mõisaarhitektuuri objektid	375:MOA:002	Sonni küla
Kurla kõrts	Kõrtsid	835:KOR:001	Kurla küla
Hundissaare asundus ja karjamõis	Asundustalud	835:AST:001	Türi-Alliku küla
Kivissaare rippsild	Kivisillad ja -truubid, rippsillad, puitsillad	835:KIS:002	Karjaküla küla
Virika külakool ja mälestuskivi	Koolihooned	835:KOO:006	Pala küla
Kolu Metskonna metsniku elamu	Vahtkondade kordonid	835:VKK:018	Kolu küla
Kolu Piimaühisuse meierei	Meiereid	835:MEI:005	Kolu küla
Väike-Niinemäe talukoht	Põlised talukohad	835:TAK:013	Pibari küla
Lubjaahi	Lubjaahjud ja lubjapõletamiskohad	835:LUA:003	Rassi küla
Lubjaahju talukoht	Põlised talukohad	835:TAK:014	Rassi küla
Metsavendade punker	Metsavendade punkrid	835:MVP:001	Rassi küla
Jelissejevi vesiveski	Vesiveskid, veskitammid	835:VEV:009	Kolu küla
Kuklamäe punker	Metsavendade punkrid	375:MVP:002	Sonni küla
Käru metskonna vana kontor	Metskonnahooned	375:MTS:001	Käru alevik
Alliku ordumõis (Allenküll, Türi-Alliku)	Mõisaarhitektuuri objektid	835:MOA:017	Türi-Alliku küla
Küti rehielamu ja küün	Rehielamud	835:REE:001	Kärevere küla
Tõrvaahi	Tõrvaahjud, tõrvaajamiskohad, tärpentiinivabrikud	835:TOA:002	Rassi küla
Tuulisilla talu küün	Heinaküünid, kuhjalavad	937:HEK:003	Lõõla küla
August Liiviku mälestuskivi	Mälestuskivid	835:MAL:002	Põikva küla
Änari vesiveski	Vesiveskid, veskitammid	835:VEV:008	Änari küla
Laupa koolimaja	Koolihooned	835:KOO:007	Laupa küla
Rikassaare karjamõis	Mõisaarhitektuuri objektid	835:MOA:010	Rikassaare küla
Kärevere kõrts	Kõrtsid	835:KOR:002	Saareotsa küla
Vanaveski talukoht	Põlised talukohad	835:TAK:018	Rassi küla
Vaki metsavahikoht	Vahtkondade kordonid	835:VKK:010	Villevere küla
Sooharu talu kelder	Keldrid	375:KEL:004	Kädva küla
Linnumängi talu kelder	Keldrid	375:KEL:007	Kullimaa küla
Mullasamba	Ajaloolised piirimärgid	835:PIM:006	Rassi küla
Meossaare kabel	Vanad kabelivaremed	835:KAV:001	Meossaare küla
Epu metsavahi kordon	Vahtkondade kordonid	937:VKK:001	Saueaugu küla
Maasilla kõrts ja Roovere karjamõis	Kõrtsid	937:KOR:002	Roovere küla
Piimapukk	Pärandkultuuri märgid NL ajast	835:PNL:005	Villevere küla
Jaan Eilarti mälestuskivi	Mälestuskivid	835:MAL:004	Pala küla
Metsaülemate kivi	Mälestuskivid	835:MAL:012	Rassi küla
Tõrvaahi	Tõrvaahjud, tõrvaajamiskohad, tärpentiinivabrikud	835:TOA:003	Rassi küla

Küün	Heinaküünid, kuhjalavad	835:HEK:002	Tännassilma küla
Saare talukoht	Põlised talukohad	835:TAK:022	Villevere küla
Tõrvapõletus	Tõrvaahjud, tõrvaajamiskohad, tärpentiinivabrikud	835:TOA:006	Villevere küla
Allaperdi tuulik	Tuuleveskid	835:TUV:004	Villevere küla
Turromäe augu arvatav asukoht	Ajaloolised piirimärgid	375:PIM:005	Lungu küla
Kullimaa karjamõis	Mõisaarhitektuuri objektid	375:MOA:006	Kullimaa küla
Kabala metskonna kontor	Metskonnahooned	271:MTS:001	Rassi küla
Lassioja taluhäärber	Taluhäärberid, -elumajad	375:TAH:002	Jõeküla
Küti taluhäärber	Taluhäärberid, -elumajad	375:TAH:001	Kändliku küla
Raudteetööliste elamu	Raudteerajatised	375:RTR:002	Käru alevik
Pakamäe karjamõis	Mõisaarhitektuuri objektid	835:MOA:023	Laupa küla
Maima talukoht	Põlised talukohad	375:TAK:033	Kõdu küla
Laupa mõisa moonakate täisaun	Saunad	835:SAU:001	Laupa küla
Maa raskusjõu mõõtmise punkt	Vanad geodeetilised märgid	835:GDM:001	Kolu küla
Kalda asundustalu	Asundustalud	835:AST:002	Kolu küla
Määrasmaa talukoht	Põlised talukohad	835:TAK:032	Änari küla
Balti keti mälestuspaik	Mälestuskivid	834:MAL:001	Särevere alevik
Kaitseliidu lasketiir	Kaitseliidu ja skautidega seotud objektid	835:KAL:001	Laupa küla
Virika-Risti Kõrts	Vanad kohanimed	835:KON:055	Pala küla
Kullimaa talukoht	Põlised talukohad	375:TAK:002	Kullimaa küla
Kädva mõis	Mõisaarhitektuuri objektid	375:MOA:001	Kädva küla
Lõmmelu tuuleveski	Tuuleveskid	375:TUV:001	Jõeküla
Nõmmeperre auk	Ajaloolised piirimärgid	375:PIM:006	Lungu küla
Küüniase	Heinaküünid, kuhjalavad	375:HEK:001	Sonni küla
Vello Raidali viinakauplus	Poed	375:POE:002	Käru alevik
Kolu raudteejaam	Raudteerajatised	835:RTR:003	Kolu küla
Kolu mõisa juurvilja keldrid	Mõisakultuuri osad	835:MOK:002	Kolu küla
Pendisaare küün	Heinaküünid, kuhjalavad	835:HEK:001	Kurla küla
Kummasaare talu õuepuud	Õuepuud	937:OPU:001	Piiumetsa küla
Kolu raudbetoontugedel sild	Kivisillad ja -truubid, rippsillad, puitsillad	835:KIS:001	Kolu küla
Laupa vesiveski	Vesiveskid, veskitammid	835:VEV:004	Laupa küla
Kolu mõisavalla magasiait	Magasiaidad	835:MAG:001	Kolu küla
Juhan ja Eduard Kadalipu mälestuskivi	Mälestuskivid	835:MAL:007	Kolu küla
Mõlguti talu linaleoaugud	Linaleoaugud	835:LLA:001	Kolu küla
Kolu mõisa väravapostid	Mõisaarhitektuuri objektid	835:MOA:012	Kolu küla
Kõrve metsavahikoht	Vahtkondade kordonid	937:VKK:002	Saueaugu küla
Kärevere raudteejaam	Raudteerajatised	835:RTR:001	Kärevere küla
Tännasilma koolimaja	Koolihooned	835:KOO:003	Tännassilma küla
Tammistu talu kelder	Keldrid	375:KEL:005	Sonni küla
Lungu vesiveski	Vesiveskid, veskitammid	375:VEV:001	Lungu küla
Turu metsavahikoht	Vahtkondade kordonid	375:VKK:008	Lungu küla
Sild	Kivisillad ja -truubid, rippsillad, puitsillad	375:KIS:002	Lungu küla
Nõmme metsavahikoht	Vahtkondade kordonid	835:VKK:019	Tännassilma küla
Kuusiku talukoht	Põlised talukohad	835:TAK:009	Pibari küla
Talukoht	Põlised talukohad	835:TAK:038	Karjaküla küla
Käru mõis	Mõisaarhitektuuri objektid	375:MOA:005	Käru alevik
Kullamaa taluhäärber	Taluhäärberid, -elumajad	835:TAH:002	Jändja küla
Punasaare metsavahikoht	Vahtkondade kordonid	835:VKK:020	Kurla küla
Männiku talukoht	Põlised talukohad	835:TAK:021	Villevere küla
Esku lubjaahi	Lubjaahjud ja lubjapõletamiskohad	835:LUA:002	Mäeküla küla
Lokuta mägi	Vanad kohanimed	835:KON:041	Lokuta küla
Juhan Kaljaspooliku mälestuskivi	Mälestuskivid	835:MAL:005	Pala küla
Kelder	Keldrid	835:KEL:002	Kurla küla
Turbaküün	Turbavõtukohad	835:TVK:005	Saareotsa küla
Iidsete tammmede poolkaar	Silmapaistvad puistud ja puude grupid	835:SIM:002	Kolu küla
Rahapada	Pärimustega kivid, ohvri- ja kultusekivid	835:KIV:001	Kärevere küla
Linnumägi	Jahi, kalanduse ja mesindusega seotud kohad	835:JKM:002	Kolu küla
Põlma Huntaugud	Jahi, kalanduse ja mesindusega seotud kohad	375:JKM:001	Lungu küla
Raievõistluste lank	Eripärase kasutuseesmärgiga puistud	835:EKM:001	Laupa küla
Kirna hiiemägi	Hiied, hiiepuud, pärimustega puud	835:HII:001	Kirna küla
Käru metskonna kontor	Metskonnahooned	375:MTS:002	Käru alevik
Sillaotsa talukoht	Põlised talukohad	835:TAK:034	Lokuta küla
Sakala sild	Vanad kohanimed	835:KON:002	Rassi küla
Tõrvaahi	Tõrvaahjud, tõrvaajamiskohad, tärpentiinivabrikud	835:TOA:004	Rassi küla
Vakiaru metsavahikoht	Vahtkondade kordonid	835:VKK:008	Rassi küla
Metsaülemate Luule ja Märt Ojamaa kodu	Metskonnahooned	835:MTS:002	Kolu küla
Jändja betoonist pais	Vesiveskid, veskitammid	835:VEV:005	Jändja küla
Murmani järv (Lokuta jõe vana säng)	Maaparandusobjektid	835:MPO:005	Lokuta küla
Tatramägi	Vanad kohanimed	835:KON:038	Särevere alevik

Kolu kõrts	Kõrtsid	835:KOR:005	Kolu küla
Taikse karjamõis	Mõisaarhitektuuri objektid	835:MOA:011	Taikse küla
Virpsaare talukoht	Põlised talukohad	937:TAK:001	Saueaugu küla
Kärevere karjamõis	Mõisaarhitektuuri objektid	835:MOA:003	Kärevere küla
Villevere meierei	Meiereid	835:MEI:002	Villevere küla
Väljaotsa meierei	Meiereid	835:MEI:003	Väljaotsa küla
Põikva korterelamu (Kultuurimaja)	Okupatsiooniaja objektid	835:OKU:001	Põikva küla
Lõmmelu talu kelder	Keldrid	375:KEL:006	Jõeküla
Tammekõnnu talukoht	Põlised talukohad	375:TAK:017	Kullimaa küla
Turromäe augu arvatav asukoht	Ajaloolised piirimärgid	375:PIM:007	Lungu küla
Käru meierei	Meiereid	375:MEI:002	Käru alevik
Lasketiiru betoonpunker	Kaitseliidu ja skautidega seotud objektid	375:KAL:001	Kändliku küla
Luubergi veski (Laumetsa veski)	Metsaestakaadid ja saeveskid	835:EST:001	Kolu küla
Jändja vesiveski	Vesiveskid, veskitammid	835:VEV:003	Jändja küla
Jeena männid	Põlispuud	835:PUU:001	Laupa küla
Kolu mõisa kaevud	Kaevud, karjamaakaevud, kivikünad	835:KAE:002	Kolu küla
Lintsi (Linsi) veski	Vesiveskid, veskitammid	835:VEV:007	Karjaküla küla
Raudemetsa (Raudemetsa-Mäe) talukoht	Põlised talukohad	835:TAK:029	Pala küla
Ummaia mägi (Hiiemägi)	Vanad kohanimed	835:KON:030	Särevere alevik
Johannes Hiobi mälestuskivi	Mälestuskivid	835:MAL:006	Kolu küla
Kaunissaare talukoht	Põlised talukohad	835:TAK:001	Arkma küla
Kullimaa klaasivabrik	Potase ja klaasikojad	375:PKL:001	Kullimaa küla
Tammistu metsavahi kordon	Vahtkondade kordonid	375:VKK:004	Sonni küla
Kädva koolimaja	Koolihooned	375:KOO:001	Kädva küla
Saunametsa mäe kiigeplats	Kiiged, kiigemäed	835:KIM:001	Türi linn
Türi metereoloogia ilmavaatlusjaam	Pärandkultuuri märgid NL ajast	835:PNL:006	Türi linn
Kõrgessaare mäe mets	Eriotstarbel rajatud puistud	835:EOM:001	Türi linn
Kringliküla ja Pilpaküla	Vanad kohanimed	835:KON:022	Türi linn
Alliku mõisa lehmalaut	Mõisaarhitektuuri objektid	835:MOA:016	Türi linn
Ülejõe (Mihklisaare)	Vanad kohanimed	835:KON:026	Türi linn
Jaurami asundustalu	Vanad kohanimed	835:KON:007	Türi linn
Tanka küla	Vanad kohanimed	835:KON:024	Türi linn
Särevere vallamaja	Vallamajad	835:VAL:002	Türi linn
Kapernauma	Vanad kohanimed	835:KON:023	Türi linn
Lokuta aadlimõis (Lokete, Tecknal)	Mõisaarhitektuuri objektid	835:MOA:018	Türi linn
Türi raadiomast	Riiklikult tähtsad objektid eelmisest iseseisvusajast	835:EWO:001	Türi linn
Nopsaküla	Vanad kohanimed	835:KON:027	Türi linn
Türi Suusahüppe trampliin	Ühis- ja hädaabitöödega rajatud objektid	835:HAO:005	Türi linn
Turgel	Vanad kohanimed	835:KON:017	Türi linn
Konnaküla	Vanad kohanimed	835:KON:025	Türi linn
Türi paberivabrik	Muud mõisaaegsed tootmishooned	835:MTH:004	Türi linn
Helveti	Vanad kohanimed	835:KON:070	Türi linn
Näljaküla ja Pilliküla	Vanad kohanimed	835:KON:021	Türi linn
Kasula asundustalu	Vanad kohanimed	835:KON:005	Türi linn
Lokuta mõisa viinavabrik	Muud mõisaaegsed tootmishooned	835:MTH:003	Türi linn
Kolu mõisa küülikukasvatus	Mõisakultuuri osad	835:MOK:001	Kolu küla
Laane küla asundustalud	Asundustalud	375:AST:001	Kädva küla
Vaigutuslank	Eripärase kasutuseesmärgiga puistud	834:EKM:004	Lauri küla
Kolu mõisa metsakuivendus	Ajaloolised metsakuivenduskraavid	835:KKR:001	Kolu küla
Ävardi talukoht	Põlised talukohad	834:TAK:007	Kurla küla
Väätsa metsavahikoht	Vahtkondade kordonid	937:VKK:004	Saueaugu küla
Piiumetsa metsavahikoht	Vahtkondade kordonid	937:VKK:005	Roovere küla
Kirjasaare talukoht	Põlised talukohad	937:TAK:012	Vissuvere küla
Laane talukoht	Põlised talukohad	375:TAK:027	Kõdu küla
Tihnulaane metsavahikoht	Vahtkondade kordonid	375:VKK:003	Sonni küla
Vanaale talukoht	Põlised talukohad	375:TAK:007	Jõeküla
Laane metsavahikoht	Vahtkondade kordonid	375:VKK:002	Kõdu küla
Jändja rahvamaja	Rahvamajad	835:RAH:001	Jändja küla
Metsloomade söödakoht	Jahi, kalanduse ja mesindusega seotud kohad	835:JKM:003	Karjaküla küla
Piduri talukoht	Põlised talukohad	835:TAK:002	Arkma küla
Kõljala talukoht	Põlised talukohad	937:TAK:025	Aasuvälja küla
Kaasiksaare talukoht	Põlised talukohad	937:TAK:003	Saueaugu küla
Visutagametsa talukoht	Põlised talukohad	375:TAK:031	Kõdu küla
Magasiait	Magasiaidad	835:MAG:002	Änari küla
Metsa talukoht	Põlised talukohad	835:TAK:035	Lokuta küla
Ristniidi talukoht	Põlised talukohad	375:TAK:018	Jõeküla
Koirassaare talukoht	Põlised talukohad	834:TAK:006	Kurla küla
Suureoja talukoht	Põlised talukohad	937:TAK:018	Piiumetsa küla
Rõtusmetsa talukoht	Põlised talukohad	937:TAK:011	Lõõla küla
Triangulatsioonimast	Vanad geodeetilised märgid	937:GDM:001	Lõõla küla

Palivere talukoht	Põlised talukohad	937:TAK:013	Röa küla
Pidapa talukoht	Põlised talukohad	375:TAK:020	Kullimaa küla
Tedremäe talukoht	Põlised talukohad	937:TAK:023	Aasuvälja küla
Jussi-Kuke kiviaed	Kiviaiad, tarad	835:AED:001	Villevere küla
Aidametsa talukoht	Põlised talukohad	375:TAK:023	Kädva küla
Ojamaa talukoht	Põlised talukohad	375:TAK:009	Jõeküla
Saku talukoht	Põlised talukohad	937:TAK:026	Ülejõe küla
Kallisaare metsavahikoht	Vahtkondade kordonid	835:VKK:009	Villevere küla
Hiie talukoht	Põlised talukohad	937:TAK:021	Piiumetsa küla
Kändriku talukoht	Põlised talukohad	937:TAK:017	Piiumetsa küla
Naerissaare metsavahikoht	Vahtkondade kordonid	835:VKK:011	Kolu küla
Altsaare talukoht	Põlised talukohad	937:TAK:004	Saueaugu küla
Mardisaare talukoht	Põlised talukohad	375:TAK:029	Lungu küla
Raismiku põlistalu	Põlised talukohad	835:TAK:025	Põikva küla
Kaasiku talukoht	Põlised talukohad	375:TAK:008	Jõeküla
Unikmäe talukoht	Põlised talukohad	375:TAK:022	Kädva küla
Põllma talukoht	Põlised talukohad	375:TAK:024	Lungu küla
Piirikivi	Ajaloolised piirimärgid	834:PIM:001	Lõõla küla
Vabriku talukoht	Põlised talukohad	937:TAK:024	Aasuvälja küla
Järveotsa talukoht	Põlised talukohad	937:TAK:002	Saueaugu küla
Sepasauna talukoht	Põlised talukohad	937:TAK:007	Saueaugu küla
Kõrgemäe (Kangro) talukoht	Põlised talukohad	937:TAK:014	Piiumetsa küla
Riksi talukoht	Põlised talukohad	937:TAK:022	Piiumetsa küla
Rammussaare metsavahikoht	Vahtkondade kordonid	835:VKK:005	Rassi küla
Tsaariaegse torukraavitusega põld	Maaparandusobjektid	835:MPO:002	Kolu küla
Käoaru metsavahikoht	Vahtkondade kordonid	835:VKK:003	Rassi küla
Kedvapere metsavahikoht	Vahtkondade kordonid	375:VKK:005	Lungu küla
Munakivitee	Munakiviteed	375:MKT:002	Käru alevik
Võstermäe metsavahikoht ja Kildsaare talu	Vahtkondade kordonid	835:VKK:016	Laupa küla
Hiie talukoht	Asundustalud	835:AST:003	Kolu küla
Kuuramatsi talukoht	Põlised talukohad	937:TAK:010	Lõõla küla
Rumbi talukoht	Põlised talukohad	375:TAK:013	Lungu küla
Maidema metsavahikoht	Vahtkondade kordonid	375:VKK:010	Kullimaa küla
Riiali (Rõiali) pelgupaik	Pao- ja pelgupaigad	375:PAP:001	Sonni küla
Ahimetsa talukoht	Põlised talukohad	937:TAK:008	Vissuvere küla
Linnapää talukoht	Põlised talukohad	375:TAK:010	Kädva küla
Teguri talukoht	Asundustalud	835:AST:005	Türi linn
Viisu mõisa kinnistu	Põlised talukohad	835:TAK:024	Änari küla
Vallaste talukoht	Põlised talukohad	835:TAK:033	Lokuta küla
Mälestuskivi	Mälestuskivid	835:MAL:008	Kirna küla
Türi raadiomast	Okupatsiooniaja objektid	835:OKU:003	Türi linn
Miku talu küün	Turbavõtukohad	937:TVK:003	Lõõla küla
Altsauna talukoht	Põlised talukohad	937:TAK:019	Roovere küla
Väätsa metsavahikoht	Vahtkondade kordonid	937:VKK:003	Saueaugu küla
Middendorfi nulud ja lehised	Ajalooliste isikute rajatud, uuritud puistud	835:AJM:002	Kolu küla
Rehtsalu talukoht	Põlised talukohad	375:TAK:028	Lungu küla
Peetrijõe talukoht	Põlised talukohad	375:TAK:004	Sonni küla
Lauka talukoht	Põlised talukohad	375:TAK:025	Lungu küla
Kalda-Ellusauna talukoht	Põlised talukohad	937:TAK:006	Saueaugu küla
Karjaküla metsavahikoht	Vahtkondade kordonid	835:VKK:012	Karjaküla küla
Jatama talukoht	Põlised talukohad	375:TAK:006	Jõeküla
Änari rahvamaja	Rahvamajad	835:RAH:002	Änari küla
Tudavere talukoht	Põlised talukohad	937:TAK:005	Saueaugu küla
Tammekõnnu talukoht	Põlised talukohad	375:TAK:016	Kullimaa küla
Kedvapere talukoht	Põlised talukohad	375:TAK:012	Lungu küla
Kuusiku metsavahikoht	Vahtkondade kordonid	375:VKK:009	Jõeküla
Ado (Aadu) talukoht	Põlised talukohad	835:TAK:030	Pala küla
Kotisopi metsavahikoht	Vahtkondade kordonid	835:VKK:001	Kabala küla
Määro metsavahikoht	Vahtkondade kordonid	835:VKK:004	Rassi küla
Sild	Kivisillad ja -truubid, rippsillad, puitsillad	375:KIS:001	Kullimaa küla
Pidapa metsavahikoht	Vahtkondade kordonid	375:VKK:013	Kullimaa küla
Teeääre talukoht	Põlised talukohad	375:TAK:005	Sonni küla
Niguvere talukoht	Põlised talukohad	375:TAK:021	Kullimaa küla
Saeveski metsavahikoht	Vahtkondade kordonid	835:VKK:006	Rassi küla
Takkametsa metsavahikoht	Vahtkondade kordonid	835:VKK:007	Rassi küla
Kõrtsikoht	Kõrtsid	835:KOR:004	Änari küla
Sild	Kivisillad ja -truubid, rippsillad, puitsillad	375:KIS:003	Lungu küla
Raba metsavahikoht	Vahtkondade kordonid	375:VKK:001	Lauri küla
Männiksaare talukoht	Põlised talukohad	375:TAK:019	Jõeküla
Laksi talukoht	Põlised talukohad	835:TAK:003	Arkma küla

Aasu talukoht	Põlised talukohad	375:TAK:011	Kädva küla
Kuusiku talukoht	Asundustalud	835:AST:004	Türi linn
Sütemetsa metsavahikoht	Vahtkondade kordonid	835:VKK:017	Laupa küla
Reinusaare talukoht	Põlised talukohad	375:TAK:030	Lungu küla
II maailmasõja mälestusmärk	Mälestuskivid	835:MAL:011	Oisu alevik
Saatre mägi	Vanad kohanimed	835:KON:020	Türi linn
Eki asundustalu	Vanad kohanimed	835:KON:006	Türi linn
Ridaküla	Vanad kohanimed	835:KON:015	Põikva küla
Kungla asundustalu Lokuta mõis	Vanad kohanimed	835:KON:008	Türi linn
Soemäe	Vanad kohanimed	835:KON:018	Türi linn
Kolgata mägi	Vanad kohanimed	835:KON:029	Türi linn
Otsa talukoht	Vanad kohanimed	835:KON:010	Laupa küla
Talguliste istutuslank	Ajaloosündmuste, traditsioonidega seotud puistud	834:ASM:006	Laupa küla
Talguliste istutuslank	Ajaloosündmuste, traditsioonidega seotud puistud	834:ASM:005	Lokuta küla
Talguliste istutuslank	Ajaloosündmuste, traditsioonidega seotud puistud	834:ASM:007	Laupa küla
Eha asundustalu	Vanad kohanimed	835:KON:003	Lokuta küla
Virika Mägi	Vanad kohanimed	835:KON:065	Pala küla
Talguliste istutuslank	Ajaloosündmuste, traditsioonidega seotud puistud	834:ASM:008	Änari küla
Külamets	Vanad kohanimed	835:KON:013	Karjaküla küla
Luuamäe asundustalu Kolu mõis	Vanad kohanimed	835:KON:012	Kolu küla
Pakamägi	Vanad kohanimed	835:KON:034	Laupa küla
Lorentsi talukoht	Vanad kohanimed	835:KON:004	Lokuta küla
Talguliste istutuslank	Ajaloosündmuste, traditsioonidega seotud puistud	834:ASM:009	Saueaugu küla
Pala mägi	Vanad kohanimed	835:KON:063	Pala küla
Heinaküün	Heinaküünid, kuhjalavad	834:HEK:001	Põikva küla
Talguliste istutuslank	Ajaloosündmuste, traditsioonidega seotud puistud	834:ASM:002	Türi-Alliku küla
Talguliste istutuslank	Ajaloosündmuste, traditsioonidega seotud puistud	834:ASM:001	Kolu küla
Talguliste istutuslank	Ajaloosündmuste, traditsioonidega seotud puistud	834:ASM:004	Kolu küla
Kõrgessaare mägi	Vanad kohanimed	835:KON:031	Türi linn
Talguliste istutuslank	Ajaloosündmuste, traditsioonidega seotud puistud	834:ASM:003	Lokuta küla
Loomade söögimaja	Jahi, kalanduse ja mesindusega seotud kohad	834:JKM:001	Vilita küla
Kirna vallamaja	Vallamajad	834:VAL:002	Kirna küla
Mureta asundustalu	Vanad kohanimed	835:KON:011	Kolu küla
Jahiloss Peterhofi mäel	Vanad kohanimed	835:KON:040	Türi-Alliku küla
Tebeni ja Tebeniidu põlistalud	Vanad kohanimed	835:KON:014	Kolu küla
Karjaküla Kalmumägi (Kalmemägi)	Vanad kohanimed	835:KON:028	Karjaküla küla
Sohlu mägi	Vanad kohanimed	835:KON:033	Kirna küla
Looritsa	Vanad kohanimed	835:KON:036	Lokuta küla
Katarina II Potjomkini tee Kolust Kärusse	Maanteed	835:MNT:002	Kolu küla
Vanaõue siht	Vanad kohanimed	835:KON:043	Karjaküla küla
Mardiaru tee	Maanteed	835:MNT:004	Kolu küla
Vesiveski ja veskitamm	Vesiveskid, veskitammid	835:VEV:001	Pibari küla
Metsatee	Põlised metsateed, jalgrajad, hobuseteed	835:MET:007	Villevere küla
Piiumetsa raba kuivenduskraav	Maaparandusobjektid	937:MPO:001	Piiumetsa küla
Eesti-Liivimaa piirilõik	Ajaloolised piirimärgid	375:PIM:003	Lungu küla
Eesti- ja Liivimaa piirilõik	Ajaloolised piirimärgid	835:PIM:001	Pibari küla
Gaasitrass	Pärandkultuuri märgid NL ajast	835:PNL:002	Pibari küla
Metsatee	Põlised metsateed, jalgrajad, hobuseteed	835:MET:016	Laupa küla
Tallinn-Viljandi talitee lõik	Talveteed	835:TAT:003	Kolu küla
Niinemäe küla põline metsatee	Põlised metsateed, jalgrajad, hobuseteed	835:MET:001	Pibari küla
Raudteetamm	Raudteerajatised	937:RTR:001	Reopalu küla
Kaasiku-Liivamäe tee	Põlised metsateed, jalgrajad, hobuseteed	835:MET:009	Villevere küla
Rumbi-Ingliste talitee	Talveteed	375:TAT:002	Sonni küla
Sakala tee	Põlised metsateed, jalgrajad, hobuseteed	835:MET:006	Rassi küla
Metsatee	Põlised metsateed, jalgrajad, hobuseteed	835:MET:015	Laupa küla
Valdmanni tee	Maanteed	835:MNT:001	Rassi küla
Metsatee Kummasaare talu juurde	Põlised metsateed, jalgrajad, hobuseteed	937:MET:004	Piiumetsa küla
Raba kuivenduskraav	Maaparandusobjektid	835:MPO:001	Villevere küla
Ristnõmme (Kitsesõime) siht	Vanad kohanimed	835:KON:047	Karjaküla küla
Piiumetsa raba kuivenduskraav	Maaparandusobjektid	375:MPO:001	Lungu küla
Kaevu siht	Vanad kohanimed	835:KON:051	Kolu küla
Rumbi-Ingliste talitee lõik	Talveteed	375:TAT:003	Lungu küla
Kundru siht	Vanad kohanimed	835:KON:042	Karjaküla küla
Metsatee	Põlised metsateed, jalgrajad, hobuseteed	835:MET:013	Türi-Alliku küla
Metsatee Inglistesse	Põlised metsateed, jalgrajad, hobuseteed	937:MET:006	Piiumetsa küla
Põline tee	Põlised metsateed, jalgrajad, hobuseteed	375:MET:001	Kullimaa küla
Lõmmelo (Nõmmelo) tee	Põlised metsateed, jalgrajad, hobuseteed	835:MET:011	Kolu küla
Kaasiku-Karita tee	Põlised metsateed, jalgrajad, hobuseteed	835:MET:008	Villevere küla
Karjaküla – Vana-Vändra tee	Maanteed	835:MNT:003	Karjaküla küla
Suuresilla siht, Hundirist	Vanad kohanimed	835:KON:044	Karjaküla küla

Kasanski tee	Maanteed	835:MNT:008	Lokuta küla
Väätsa raba talitee	Talveteed	937:TAT:002	Saueaugu küla
Talitee	Talveteed	834:TAT:001	Villevere küla
Raudteetamm	Raudteerajatised	835:RTR:002	Rassi küla
Metsatee	Põlised metsateed, jalgrajad, hobuseteed	834:MET:001	Põikva küla,Vilita küla
Sakala tee	Põlised metsateed, jalgrajad, hobuseteed	835:MET:005	Rassi küla
Eesti- ja Liivimaa piirilõik	Ajaloolised piirimärgid	835:PIM:002	Põikva küla
Põikva uus tee	Maanteed	835:MNT:006	Vilita küla
Metsatee	Põlised metsateed, jalgrajad, hobuseteed	835:MET:014	Laupa küla
Nõmme siht	Vanad kohanimed	835:KON:046	Karjaküla küla
Eesti- ja Liivimaa piirilõik	Ajaloolised piirimärgid	835:PIM:004	Villevere küla
Linnutee	Põlised metsateed, jalgrajad, hobuseteed	835:MET:012	Kolu küla
Talitee	Talveteed	937:TAT:001	Piiumetsa küla
Metsatee	Põlised metsateed, jalgrajad, hobuseteed	834:MET:002	Vilita küla
Kivitee	Vanad kohanimed	835:KON:053	Kolu küla
Rialle tee	Põlised metsateed, jalgrajad, hobuseteed	835:MET:002	Pibari küla
Jaagutoa-Aleti tee	Põlised metsateed, jalgrajad, hobuseteed	835:MET:003	Pibari küla
Eesti-Liivimaa piir	Ajaloolised piirimärgid	375:PIM:002	Lungu küla
Mõtusemängu siht	Vanad kohanimed	835:KON:045	Karjaküla küla
Võhma turbaraba raudtee	Raudteerajatised	615:RTR:001	Kahala küla,Võhma linn,Võhmassaare küla
Metsatee Rumbisse	Põlised metsateed, jalgrajad, hobuseteed	937:MET:005	Piiumetsa küla
Täku tee	Maanteed	835:MNT:007	Laupa küla
Saepuru (Suuraru) siht	Vanad kohanimed	835:KON:048	Karjaküla küla
Metsatee Virpsaare talu juurde	Põlised metsateed, jalgrajad, hobuseteed	937:MET:001	Saueaugu küla
Sõeru siht	Vanad kohanimed	835:KON:052	Kolu küla
Kolu mõisa veevedaja kraavid	Maaparandusobjektid	835:MPO:003	Kolu küla
Metsatee	Põlised metsateed, jalgrajad, hobuseteed	835:MET:004	Rassi küla
Maarada	Vanad kohanimed	835:KON:050	Karjaküla küla
Pikavälja tee	Vanad kohanimed	835:KON:068	Türi linn
Ristiniidi siht	Vanad kohanimed	835:KON:054	Karjaküla küla
Videviku tee	Põlised metsateed, jalgrajad, hobuseteed	937:MET:003	Lõõla küla
Lõõla-Kõrve metsatee	Põlised metsateed, jalgrajad, hobuseteed	937:MET:002	Lõõla küla
Mõisniku talitee Rumbisse	Talveteed	937:TAT:003	Piiumetsa küla
Eesti-Liivimaa piir	Ajaloolised piirimärgid	375:PIM:001	Kädva küla
Mesipuu siht	Vanad kohanimed	835:KON:049	Karjaküla küla
Mõisniku kasutada kivitee Rumbil	Munakiviteed	375:MKT:001	Lungu küla
Muinastee (Sõjatee)	Talveteed	375:TAT:001	Lungu küla
Eesti-Liivimaa piir	Ajaloolised piirimärgid	375:PIM:004	Lungu küla
Talitee	Talveteed	835:TAT:002	Pala küla
Kolu-Kolu-Rae-Änari talitee	Talveteed	835:TAT:001	Kolu küla
Turbavõtukoht	Turbavõtukohad	375:TVK:005	Kändliku küla
Musta kuuse kultuur	Eripärase koosseisuga katsekultuurid	937:KAM:003	Saueaugu küla
Vaigutuslank	Eripärase kasutuseesmärgiga puistud	834:EKM:003	Vilita küla
Turbavõtukoht	Turbavõtukohad	375:TVK:008	Kullimaa küla
Vaigutuslank	Eripärase kasutuseesmärgiga puistud	758:EKM:001	Kootsi küla
Nõmme soo turbavõtuala	Turbavõtukohad	835:TVK:007	Villevere küla
Vaigutatud männid	Eripärase kasutuseesmärgiga puistud	375:EKM:001	Lungu küla
Turbavõtukoht	Turbavõtukohad	937:TVK:004	Saueaugu küla
Turbavõtukoht	Turbavõtukohad	375:TVK:001	Lungu küla
Turbavõtukoht	Turbavõtukohad	375:TVK:004	Kändliku küla
Turbavõtukoht	Turbavõtukohad	375:TVK:003	Sonni küla
Turbavõtukoht	Turbavõtukohad	375:TVK:006	Jõeküla
Väljaotsa turbavõtuala	Turbavõtukohad	835:TVK:002	Raukla küla
Vaigutusmännik	Eripärase kasutuseesmärgiga puistud	835:EKM:002	Karjaküla küla
Kolu raba turbavõtukohad	Turbavõtukohad	835:TVK:010	Kolu küla
Esku savitönk	Savitööstused, savitöngid, telliseahjud	835:SAT:001	Mäeküla küla
Vaigutuslank	Eripärase kasutuseesmärgiga puistud	834:EKM:006	Rassi küla
Vaigutuslank	Eripärase kasutuseesmärgiga puistud	834:EKM:005	Rassi küla
Vaigutuslank	Eripärase kasutuseesmärgiga puistud	834:EKM:009	Rassi küla
Turbavõtukoht	Turbavõtukohad	835:TVK:003	Saareotsa küla
Raba talu turbavõtuala	Turbavõtukohad	835:TVK:009	Villevere küla
Turbavõtukoht	Turbavõtukohad	375:TVK:007	Kullimaa küla
Võstermäe kultuurmännik	Silmapaistvad puistud ja puude grupid	835:SIM:004	Laupa küla
Kedrassaare karjäär	Kruusa-, liiva-, savi- ja fosvoriidikarjäärid	835:KAR:002	Rassi küla
Vaigutusmännik	Eripärase kasutuseesmärgiga puistud	835:EKM:003	Karjaküla küla
Retla raba turbavõtuala	Turbavõtukohad	835:TVK:001	Kabala küla

Kuusiku (Kärevere) raba turbavõtuala	Turbavõtukohad	835:TVK:004	Saareotsa küla
Musta kuuse kultuur	Eripärase koosseisuga katsekultuurid	937:KAM:001	Saueaugu küla
Aletaguse raba turbavõtukoht ja -küün	Turbavõtukohad	937:TVK:001	Lõõla küla
Nõmme soo turbavõtuala	Turbavõtukohad	835:TVK:006	Tännassilma küla
Vaigutuslank	Eripärase kasutuseesmärgiga puistud	834:EKM:007	Rassi küla
Vaigutusmännik	Eripärase kasutuseesmärgiga puistud	834:EKM:001	Vilita küla
Vaigutuslank	Eripärase kasutuseesmärgiga puistud	834:EKM:004	Rassi küla
Kolu paekivimurd	Paemurrud	835:PAM:002	Kolu küla
Vaigutusmännik	Eripärase kasutuseesmärgiga puistud	834:EKM:002	Vilita küla
Turbavõtukoht	Turbavõtukohad	375:TVK:002	Kädva küla
Laupa Ülejõe park	Metsastunud pargid	835:PKM:001	Laupa küla
Valtsi Ülo tammik	Ajalooliste isikute rajatud, uuritud puistud	835:AJM:001	Kolu küla
Wöhrmanni savitööstus	Savitööstused, savitöngid, telliseahjud	835:SAT:003	Lokuta küla
Karjäär	Kruusa-, liiva-, savi- ja fosvoriidikarjäärid	835:KAR:001	Rassi küla
1900. a männi külv	Silmapaistvad puistud ja puude grupid	835:SIM:001	Rassi küla
Läti hävituspataljoni tagavara kaitseliin	Sõjalised objektid I ja II Maailmasõjast, Vabadussõjast	835:MMS:001	Kolu küla
Vaigutuslank	Eripärase kasutuseesmärgiga puistud	835:EKM:007	Rassi küla
Musta kuuse kultuur	Eripärase koosseisuga katsekultuurid	937:KAM:002	Saueaugu küla

Lisa 8. Väärtuslikud maastikud

Väärtusliku maastiku nimetus	Tähtsus	Kaitseväärtus/kirjeldus
Kädva-Paluküla	Maakondliku tähtsusega. Osaliselt kohaliku tähtsusega. Türi valla territooriumile jääv osa on kohaliku tähtsusega.	Paluküla – Vahastu vahelised jääaegsed servamoodustised muudavad maastiku vaheldusrikkaks. Kädva kandi külamaastik on jäänud kolhoosikorrast suhteliselt rikkumata. Kädva mõis rajati 17. sajandi lõpupoolel. Säilinud on ainult mõisa põlispuud. Metsari tekkis uudismaa-asundusena 20. sajandil. Ala piiresse jäävad ka endise asundusküla maad. Kahjuks pole küla säilinud, maastikustruktuur on siiski veel jälgitav.
Käru-Kullimaa	Kohaliku tähtsusega	Hästi hooldatud Käru alevik koos mõisa, kiriku, kalmistute ja raudteejaamaga. Kullimaa külas paiknes Käru mõisa karjamõis ja veerand sajandit tegutsenud klaasikoda. Maastiku teeb Käru ja Kullimaa vahel huvitavaks piki Käru jõge kulgev tee, mille käändudelt avaneb huvitavaid vaateid nii jõele kui ümbritsevale maastikule.
Saarjõe maastik	Maakondliku, võimaliku riikliku tähtsusega	Alal väärib tähelepanu Pärnu jõe vasakpoolne lisajõgi Saarjõgi koos ürgoruga, mis asub Rassi külas Parasi – Tõrvaaugu maanteest lõunas vahelduva reljeefiga palumännikus. Ürgoru laius on 40 – 50 m ning sügavus 4 – 5 m. Oru põhjas voolava Saarjõe paremal kaldal asub Tagametsa jahiloss ning vasakul skaudilaager. Maastikku ilmestab ka 0,6 ha suurune Tagametsa paisjärv, mis pakub skaudilaagris viibijatele ujumisvõimalust. Maakivist laotud ja mustast marmorist nimetahvliga mälestusmärk Tagametsa skaudilaagri territooriumil põlistab mälestust Eestis II Maailmasõjale järgnenud metsavendade vabadusvõitlusest. Paisjärvest lõunasse jääb 16.-17. sajandist pärit kalmistu “Kalmetinõmm”, mis omab arheoloogilist väärtust. Ala lõunaosa reljeefi kujundavad Rassi kabelimäed – järskude nõlvadega pikad ja kitsad seljandikud, mis on jätkuks Vastsemõisa ja Kaansoo metskondi läbivale Balti jääpaisjärve rannaluidete ahelikule. Luited koosnevad rebaseliivast ning neil kasvab kaunis mustikamännik. Luited on oma nime saanud rahvapärimusest, mille järgi olevat siia maetud Põhjasõja ajal rootsi kindral. Lähedal, Saarjõest *ca* 0,5 km lõunas asub 13. – 18. sajandist pärit kalmistu, mis on arheoloogiamälestisena kaitse all. Ala lõunaosa läbib Sakala tee, mis on saanud tuntuks tänu Carl Robert Jakobsonile.

Türi voorestik	Maakondliku, võimaliku riikliku tähtsusega	Türi voorestik on üks Eesti tuntumaid väikevoorestikke, mis asub Pandivere kõrgustikust edelas, ulatudes Türi ja Paide ümbruses vastu Kõrvemaa soiseid tasandikke. Voorestik ulatub *ca* 20 km ulatuses põhjast lõunasse ja kuni 8 km läänest itta. Siin esineb ligikaudu 50 erineva suuruse ja kujuga hästi välja kujunenud voort. Kõrgemad nendest on Käomäe, Kirna, Pala, Raudemetsa, Poaka, Virika, Pakamäe, Särevere. Voored paiknevad üksteise suhtes enam-vähem rööbiti põhja-kirdest lõuna-edelasse orienteeritud künniste ja seljakutena. Mõõtmetelt on voorte pikkus 500 – 2500 m, laius 140 – 540 m ja kõrgus kuni 20,1 m. Kui tavaliselt ei ulatu väikevoorte kõrgus üle 10 m, siis siin on selliseid üle 20, kusjuures 6 voore kõrgus ületab 15 m. Klassikalise kujuga kõrgemad voored moodustavad Kirna, Pala ja Poaka küla ümbruses Türi voorestiku tsentraalse osa, kus voorte esinemissagedus on kõige suurem. Haritava maa suure osatähtsuse tõttu on piirkond metsavaene. Voored on valdavalt põldude, voortevahelised nõod aga niitude ja karjamaade all. Kirdest edelasse voolav Pärnu jõgi jagab *ca* 140 km^2 suuruse viljaka pinnasega voorte ala peaaegu pooleks. Alale lisavad väärtust mitmed kaitse all olevad üksikobjektid. Kirna voore läänejalamil Paide-Türi maantee vahetus läheduses väärib tähelepanu Kirna mõisapeahoone, mis on ehituslikult huvitavamaid mõisaid Järvamaal. Mõisa kahekorruseline kõrge kelpkatusega klassitsistlikus stiilis paekivist peahoone on ehitatud 18. sajandil. Peahoone ees on ringikujuline muruväljak, kuhu Paide-Türi maanteelt suundub peaallee. Hoone taga asuv, algselt kiirtekujulise teedevõrguga barokkaed on koos ülejäänud ansamblisse kuuluva haljastusega muutunud vabakujunduslikuks. Mõisast kilomeetri jagu loodes endise kabeli taga asub Kirna Mardihaud, mis on huvitava kujuga sälkorg, selle põhjas on allikas. Veel II Maailmasõja ajal kasutasid kohalikud elanikud orgu varjumiseks. Ala lääneosas asuvalt Raudmetsa voorelt avanevad ilmekaunid vaated ümberkaudsetele metsadele ja põldudele. Voore põhjaküljel Türi-Väätsa maantee ääres kasvab looduskaitse all olev Raudemetsa mänd. Selle lähedal asuv Kaljaspooliku mälestuskivi tähistab siit võrsunud klarnetiõpetaja Juhan Kaljaspooliku sünnipaika. Voorest läänes Lokuta jõe kaldal kasvavad looduskaitse all olevad Vanga kased. Ala lõunaosas paikneval Näsuvere väikevoorel asub Tori mõis, mille vaatamisväärsusteks on kollakashallist dolomiidist kuivati ning 1,9 ha suurune park. Parki ilmestavad kõrgeealised tammed.
Türi linn ja lähiümbrus	Maakondliku tähtsusega	Ala hõlmab Türi linna idaosa, linna loodeosasse jäävat Tolli metsa ning Pärnu jõe luhtasid linnast põhjas, ulatudes piki Pärnu jõge Türi-Allikuni. Ala lõunapiiriks on Jaama tänav ja Vabrikuküla, läänepiiriks Lembitu tänav. Idas ulatub ala Kõrgessaare vooreni. Ala läbivad Tallinna-Lelle-Viljandi raudtee ning Pärnu-Rakvere maantee. Türi nime on esimest korda mainitud 1347. a. Linn ise tekkis möödunud sajandi esimesel veerandil raudtee- ja töölisasulana. Türi on arenenud ja kasvanud asumite moodustamise ja kokkukasvamise kaudu. Linna vanim ja huviväärseim ehitis on Türi Püha Martini kirik, mis on rajatud 13. sajandil. Tegemist on Järvamaa omapäraseima sakraalehitisega. Kiriku ehitusmaterjalina on kasutatud peale pae- ja maakivi ka tellist, mis tähistab üleminekut Põhja-Eesti paekivialalt Lõuna-Eesti tellisehitiste tsooni. Kirikuaias asub Baranoffi perekonna vapiga kabel. Kiriku tornis on Eestimaa kirikute ainuke värviline kukk. Huvipakkuvad on ka 20. sajandi algusest pärinevad raudtee-ehitised – raudteejaam, selle abihoone ning veetorn. Väga oluline linna ehitusansambel on 20. sajandi algaastatest pärinev Vabrikuküla. Väärtuse asumile annab tema asend linnaehituslikus situatsioonis ning kogu hoonetekogumi terviklikkus. Üksikobjektidest pakuvad leidmis- ja avastamisrõõmu linna- ja ringhäälingumuuseum ning tuletõrjemuuseum. Türile on tuntust lisanud igakevadised lillelaadad. Kogu ala ilmestavateks elementideks on Pärnu

		jõgi oma jõeluhtadega ning 5,8 ha suurune tehisjärv, mis on kohalike elanike hulgas populaarne vaba aja veetmise koht. Järvest idasse jäävad hooldatud aruniidud ning Türi voorestikku kuuluv Kõrgessaare voor.
Väätsa maastik	Maakondliku tähtsusega	Väätsa alevikus väärivad tähelepanu 19. sajandi I poolest pärinev mõisaansambel koos mõisapargiga, 19. sajandi lõpus rajatud ajalooline vallamaja ning mõisaansambliga oskuslikult seotud kolhoosiaegne hoonestus. Väätsa külast on esimesed teated aastast 1564. Väätsa mõisakompleksi klassitsistlikus stiilis ühekorruseline kõrgel soklil peahoone on ehitatud 19. sajandi I poolel, 1970. aastal rajati sellele juurdeehitus. Mõisa tall on ümber ehitatud külalistemajaks. Ebareeglipäraselt rajatud mõisakompleksi seob keskmise liigirikkusega 3,7 ha suurune park, mida ilmestab tiik pargi lõunaosas. Parki ümbritseb paekivist piirdemüür. Väätsa mõisas on sündinud tuntud portreemaalija Nikolai v. Baranoff, kes 19. sajandi keskel maalis Peterburis väljapaistvaid näitlejaid. Mõisakompleksist vahetult lõunas, läänes ja põhjas asuvatest kaasaegsetest ehitistest on üks huvitavamaid arhitekt M. Vainu projekteeritud Väätsa lastepäevakodu. Oluliselt ilmestab Väätsa alevikku Lokuta jõele rajatud 5,9 ha suurune liigendatud kaldajoonega paisjärv. Järve lääne- ja idakaldal paiknevad kaunilt kujundatud ühepereelamud. Järve idakaldal kulgevalt Männimäe voorelt avaneb kaunis vaade tehisjärvele ning seda ümbritsevale hoonestusele. Väätsa alevikus väärivad veel tähelepanu skulptor Heli-Aate Õuna poolt loodud Kaarma dolomiidist monument “Leinav ema” II maailmasõjas langenute mälestuseks ning kirurgiaprofessor Artur Linkbergi elutööd väärtustav mälestuskivi.
Särevere-Sütemetsa maastik	Maakondliku tähtsusega	Jõgede kallastel laiuvad rikkaliku taimestikuga jõeluhad. Türi linnast kagus Pärnu jõe kahe haru vahel asub saar, mis on seisnud kolmkümmend aastat inimtegevusest puutumatuna. Saar, mida ilmestavad langenud puud, koprapesad ja rikkalik linnustik, asub tiheda liiklusega Pärnu-Rakvere maantee ääres ning on kuulutatud maastikukaitsealaks. Ala lõunaosas Särevere alevikust edelas suubub Pärnu jõkke Prandi jõgi. Järve läänekaldal paikneb Särevere mõisaansambel. Lisaks mõisa kahekorruselisele puidust peahoonele, mis on ehitatud 18. sajandi lõpus, väärivad tähelepanu paekivist kelder ning maakivi, tellise ja dolomiidi kooskasutusega kuivati. Mõisahooneid ümbritseb keskmise liigirikkusega 3,2 ha suurune segastiilis park, mis on väga heas korras. Türi linnast edelas Saunametsa kalmistu lähistel metsas asub huvitav Türi rannamoodustis - kaarjas rannaluidete ahel. Maaliline Saunametsa – Sütemetsa - Kiltsaare metsatee pakub meeldivaid elamusi.
Piiumetsa sookaitseala	Maakondliku tähtsusega	Põhilise osa alast võtab enda alla laukarikas Piiumetsa raba, mis on looduskaitse alla võetud ökoloogilistel kaalutlustel ning haruldaste lindude elupaigana. Seal pesitsevad muuhulgas metsised ja tedred.
Tõrvaaugu maastik	Maakondliku tähtsusega	Tõrvaaugul asuv Kabala metskond on juba mõisaajast peale üks kõige paremini majandatud metskondi kogu Eestis. Siin väärivad tähelepanu Kabala metsakonna poolt 1890. aastatel rajatud *ca* 1 ha suurune liigirikas vabakujunduslik park ning metskonna esinduslik keskusehoone, mis on ehitatud 1939. a. Pargi lõunaserval tegutseb veel tänapäevalgi tõrvaahi. Eesti kultuurilukku on Tõrvaaugu põline metsamaastik jäädvustatud filmi “Põrgupõhja vanapagan” kaudu. Filmivõteteks ehitatud paviljon on tänaseni säilinud ning kohalikuks vaatamisväärsuseks kujunenud. Ala lõunaossa Kallissaare raba serva (kv 156) jäävad Kallissaare metsakuivenduse proovitükid, kus juba 1820. aastate paiku kaevati kraavid metsa kuivendamise eesmärgil. Kuivendustööde tulemusel on siinsete puude tüve diameetri juurdekasv mitmekordistunud. Kui Eestis tervikuna alustati soode kuivendamist metsakasvatuslikul eesmärgil 19. sajandi keskel, siis Kabala metsakonnas alustati seda palju varem.

		Ala põhjaosas Türi-Rassi maanteest idas asuv kalmistu pärineb 15. - 18. sajandist.
Kurla karstiala	Maakondliku tähtsusega	Kurla ehk Määru karstiväli asub Määru talu ja Paia-Viljandi maantee vahelisel üksikute puudega kaetud rohumaal ning on *ca* 1 km pikkune ja 0,3 km laiune. Laugete nõlvadega alal leidub rohkesti väikeseid vett neelavaid karstilohke ehk nn Kuuritsa auke. Suurim, kirde-edelasuunaline karsti orund on 80 m pikk, 30 m lai ja 2 m sügav. Varem esines siin ka koopaavasid. Ühte neist kutsutakse rahvapärimuse järgi põrgusuuks, mille kaudu Kalevipoeg olevat põrgus käinud. Karstiala idapoolseks jätkuks on 0,6 ha suurune Kihu puisniit ja *ca* 7 ha suurune Punassaare puisniit, mis ulatub Paia-Viljandi maanteest kuni 0,6 km kirde suunas. Ala idaservale jäävas endises Kurla koolimajas sündis 22. märtsil 1886. a kunagine riigivanem August Rei ning siit sai alguse tema koolitee.
Laupa-Jändja maastik	Maakondliku tähtsusega	Ala dominantideks on Pärnu jõgi ning selle vasakkaldal asuv Laupa mõisaansambel. Mõisa peahoone valmis 1915. aastal ning see kuulub mõisaarhitektuuri kaunimate näidete hulka Eestis. Enamus hoone motiividest on rokokoostiilis, kuid tunda on ka juugendarhitektuuri mõjutusi. Majandushoonetest on paremini säilinud 19. sajandil ehitatud maakivist viljakuivati, hobusetall ja viinavabrik. Pärnu jõgi poolitab mõisaansamblit ümbritseva 6,8 ha suuruse pargi pooleks. Laupa mõisast *ca* 1 km lääne pool asuvad Laupa rannamoodustised, mis on tekkinud Balti paisjärve esimese ja teise faasi randadel. Tegemist on kahe 51,5 - 52,5 m ja 54 m kõrgusel asuva liivast rannavalli ja 48,5 m kõrgusel asuva abrasiooniastanguga. Laupa mõisast 2 km loodes Türi metskonna Võstermäe vahtkonnas väärib tähelepanu Võstermäe rändrahn, mille kõrgus on 2,3 m ja ümbermõõt 18,5 m. Laupast Jädjani laiuvad Pärnu jõe rikkaliku taimestikuga luhad. Jändjal on Pärnu jõele rajatud 8,0 ha suurune paisjärv, mille maalilist paremkallast kasutavad matkajad sageli telkimiskohana. Jändja külas köidavad tähelepanu 19. sajandist pärit puumassivabriku varemed, vabriku pais ning Jändja vesiveski varemed. Veskipaisu lähedalt liivarinnakult on leitud mitu kiviajast pärit eset, mille järgi arvatakse, et siin oli umbes 2000 aastat e.m.a. muistne asulakoht.
Kabala mõis	Piirkondliku tähtsusega	Ala hõlmab Türi valla Kabala külakeskuse läänepoolset osa, piirnedes läänest Türi-Arkma teega. Ala dominandiks on Kabala mõisaansambel koos mõisapargiga. 18. sajandi viimasel veerandil ehitatud varaklassitsistlikus stiilis kahekorruseline mõisa peahoone on üks ilusamaid ja suuremaid Järvamaal. 18. sajandi lõpust pärinevad ka mõisa kõrvalhooned. Ansamblilisuse seiskohalt on olulisim pikk ait, mis on kujundatud härrastemajale sarnaste pilastritega. Mõisahooneid ümbritseb tasase reljeefiga 7,2 ha suurune liigirikas park, mille juurde kuulub ka kastani-vahtra puiestee. Hooldatud pargi peamiseks puuliigiks on pärn. Parki, mida ümbritseb 19. sajandil rajatud piirdemüür, on püstitatud estraadilava ning see on kohalike traditsiooniliste kultuuriürituste korraldamise koht. Kabala mõisast on pärit 1920. a Antverpeni olümpiamängudel maratonijooksus hõbemedali pälvinud Jüri Lossmann.
Oisu alevik	Piirkondliku tähtsusega	Oisu aleviku keskosa väärib tähelepanu kui hästi väljaehitatud maa-asula, mis on oskuslikult seotud vana mõisapargiga. Suure osa Oisu alevikust võtab enda alla 3 ha suurune vabakujunduslik, keskmise liigirikkusega mõisapark, mille harulduseks on suur elupuu. Parki on püstitatud mälestusmärk kõigile aastatel 1918 – 1949 Isamaa ja Vabaduse eest langenud eestlastele. Memoriaalansambli moodustavad kujur Paberiti poolt graniiti raiutud figuraalkompositsioon ja selle ette paigutatud ruudukujuline kolmeastmeline platvorm. Pargist loodesse jäävad nõukogude ajal ehitatud ühepereelamud, pargist põhja ümberehitatud kahekorruseline paekivist mõisahoone, kolhoosiperioodil rajatud endise “Estonia” kolhoosi kontorihoone ja saun-ujula-pesumaja.

		Viimased väljendavad ilmekalt oma ajastu arhitektuuritaotlusi. Pargi lõunatiivale on nõukogude ajal rajatud korterelamud, põhikooli hoone ja staadion.

Lisa 9. Miljööväärtuslikud hoonestusalad ja objektid

Üldplaneeringuga on määratud **miljööväärtuslikeks hoonestusaladeks**:

- **Türi linna Vabriku puiestee** – tegemist on puupapivabriku juurde kerkinud töölisasulaga. Linna esimene ehitusansambel. Väärtuse asumile annab asend linnaruumis ning hoonetekogumi terviklikkus. Kõik Vabriku puiestee ääres paiknevad elamud, kus algselt elasid pabervabriku töötajad, on suhteliselt pikad ja madalad ehitised ning allutatud klassitsistlikule fassaadikujundusele. Rajatud on kaks puiesteed. Neist raudteepoolsem kaseallee on Türi esimene puiestee.

  Säilitada olemasolev katastriüksuste jaotus, hoonestus ja võimalusel kõrghaljastus. Üldjuhul kuuluvad hooned miljööväärtuslikul hoonestusalal restaureerimisele või rekonstrueerimisele. Juhul kui hoone tehniline seisukord ei võimalda hoonet säilitada, on lubatud selle asendamine olemasolevat mahtu järgiva hoonega. Võimalusel vältida ajalooliste abihoonete (pesuköögid, keldrid, kuurid) lammutamist, leides neile uus, kaasaja oludele vastava funktsiooni. Hoonete renoveerimine ja rekonstrueerimine toimub vastavalt ehitusseadustikus sätestatule. Miljööalal asuvate hoonete mahu, fassaadi või kandvate konstruktsioonide muutmine toimub ehitusprojekti alusel. Hoonete renoveerimisel järgida säästva renoveerimise põhimõtteid. Alal on lubatud ainult viilkatusega hoonete rajamine.
- **Türi Raudteejaam koos abihoonetega** – kompleks koosneb mitmes etapis valminud erandlikust puitjaamahoonest koos kauba- ja magasiaida, puidust elamu, veetorni jm abihoonetega.
- **F. J. Wiedemanni ja Koidula tänavate vaheline ala** – valdavalt 1920.-30. aastatel hoonestatud ala paistab silma tervikliku EW aegse miljööga koos Türile omaste heakorrastatud aedadega. Hilisjuugendlikud ja funktsionalismimaigulised hooned on enamikus hästi säilinud, sobimatuid renoveerimisvõtteid on kasutatud vaid mõnel hoonel. Lubatud ei ole piirkonda sobimatud ümberehitused, mis kahjustavad piirkonna ajastutruud üldilmet ning sobimatud uusehitused. Hoonete renoveerimisel peab säilima olemasoleva kaldega viilkatus ning uusehitiste katus projekteerida piirkonda sobivalt, lubatud ei ole lamekatus.
- **Käru raudteekompleks**- tüüpiline näide Eesti 20. sajandi raudteearhitektuurist. Kompleks koosneb osaliselt kahekorruselisest viilkatusega väikesest puidust jaamahoonest, selle kõrval säilinud jaama kaubalaost ning lähedalasuvast kahest elamust. Komplaks on oluline kohalikus ajaloos, kui mälestis raudteealeviku minevikust.

Üldplaneeringuga on määratud **miljööväärtuslikeks objektideks:**

- **Viljandi tn 9 ja 11, Türi linn** – 1930. aastatel ehitatud ärihooned moodustavad ühtse ansambli ja annavad Türi kesklinnale tuntavalt EW aegse hõngu. Pisut art deco-like elementidega hooned on 1930. aastate väikelinna kohta ambitsioonikad ja suurejoonelised olles tänaseni Türi kesklinna kõige esinduslikumad.

- **Türi Aiandusgümnaasiumi hoone (Hariduse tn 3, Türi linn)** – Tõnis Mihkelsoni projekti järgi 1924. aastal valminud hoone. Traditsionalistliku kehandiga hoone on dekoreeritud lopsakate neobaroksete ehisdetailidega, mis aga kokkuvõttes on siiski tagasihoidlikumad kui sama autori samast ajast pärineval Petseri ühisgümnaasiumil. Oluline säilitada avatäited.
- **Käru kirik (Viljandi mnt 6a, Käru alevik) –** 1750. a mainitud eraldi kellatorniga puukirik lammutati 1859. Praegune, samuti puidust kirik valmis 1860 Vändra abikirikuna. Viimast jäljendav kavatis koosneb eraldiseisva kooriruumita ristkülikukujulisest pikihoonest, millele idas liitub madalam ja kitsam käärkamber ning läänes sammastele toetuv lahtine eeskoda. Lääneseina kohal on gootipärase telkkiivriga haritorn.
- **Viljandi mnt 7, Käru alevik –** kahekorruseline mansardkatusega puitelamu 1930. aastatest, mis esindab endise raudteealeviku elamuid. Tõuseb esile oma ülimalt lihtsa ristkülikukujulise põhiplaaniga. Tehniliselt rahuldavas seisukorras.
- **Pikk tn 9, Väätsa alevik** – Väätsa endine vallamaja, ehitatud 1892-93 kõrtsi asukohale. Jälgib 1890. aastatel ehitatud Järvamaa vallamajade üldist arhitektuurset käsitlust (krohvitud seinapinnad, krohvraamistuses aknad jne).
- **Villevere koolimaja (Kooli, Villevere küla)**– kunagi väga jõulise külakogukonna koolihoone 1930. aastatest. Traditsiooniline hoone on säilitanud valdava osa oma arhitektuursest väljanägemisest.
- **Türi Näidissovhoostehnikum (Tehnikumi tn 4, Särevere alevik)** – ilmselt 1950. aastate paiku ehitatud hoone on tõenäoliselt üks suuremaid stalinismiperioodi koolimaju Eestis. Ajastuomasele dekoorile lisavad täiendavat koloriiti põllumajanduse suurkujude (Mitshurin jt) bareljeefid esifassaadil.

Lisa 10. Kaitstavad loodusobjektid

Andmed: EELIS, 18.02.2020.

KAITSEALAD		
Looduskaitseline piirang	**Kaitsekorra alus**	**Kaitse eesmärk ja kaitsekord**
1. Iidva looduskaitseala (KLO1000240)	Vabariigi Valitsuse 27. juuli 2006. a määrus nr 177 Iidva looduskaitseala kaitse alla võtmine ja kaitse-eeskiri[1]	Iidva looduskaitseala võetakse kaitse alla eesmärgiga tagada: 1) nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta I lisas nimetatud elupaigatüüpide - rabade (7110*) ning siirdesoo- ja rabametsade (91D0*) kaitse; 2) nõukogu direktiivi 79/409/EMÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta I lisas nimetatud linnuliikide, kellest üks on I ja teine II kaitsekategooria liik, elupaikade kaitse.
2. Kabala mõisa park (KLO1200498)	Vabariigi Valitsuse 03.03.2006 määrus nr 64 „Kaitsealuste parkide, arboreetumite ja puistute kaitse-eeskiri“	
3. Kolu mõisa park (KLO1200499)		
4. Käru mõisa park (KLO1200306)		

5. Laane asunduse tammede allee (KLO1200376)		
6. Laupa mõisa park (KLO1200175)		
7. Lokuta mõisa park (KLO1200504)		
8. Männiku kasesalu (KLO1200300)		
9. Nõmme raba looduskaitseala (KLO1000329)	Vabariigi Valitsuse 23. jaanuari 2006. a määrus nr 19 Nõmme raba looduskaitseala kaitse alla võtmine ja kaitse-eeskiri	Nõmme raba looduskaitseala võetakse kaitse alla: 1) EÜ nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta I lisas nimetatud elupaigatüüpide - rabade (7110*) ning siirdesoo- ja rabametsade (91D0*) kaitseks; 2) EÜ nõukogu direktiivi 79/409/EMÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta I lisas nimetatud liikide, millest üks kuulub I kaitsekategooriasse ja teine II kaitsekategooriasse, kaitseks.
10. Oisu mõisa park (KLO1200507)	Vabariigi Valitsuse 03.03.2006 määrus nr 64 „Kaitsealuste parkide, arboreetumite ja puistute kaitse-eeskiri“	
11. Käru looduskaitseala (KLO1000708)	Vabariigi Valitsuse 26. veebruari 2019. a määrus nr 11 "Laane- ja salumetsade kaitseks looduskaitsealade moodustamine ja kaitse-eeskiri"	Kaitseala kaitse-eesmärk on kaitsta, säilitada ja taastada väärtuslikke metsakooslusi.
12. Piiumetsa maastikukaitseala (KLO1000327)	Vabariigi Valitsuse 14. septembri 2006. a määrus nr 206 Piiumetsa maastikukaitseala kaitse-eeskiri	Piiumetsa maastikukaitseala kaitse-eesmärk on: 1) nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta I lisas nimetatud elupaigatüüpide - rabade (7110*), siirde- ja õõtsiksoode (7140), vanade loodusmetsade (9010*), rohunditerikaste kuusikute (9050), soostuvate ja soo-lehtmetsade (9080*) ning siirdesoo- ja rabametsade (91D0*) kaitse; 2) nõukogu direktiivi 79/409/EMÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta I lisas nimetatud liigi, kes on ühtlasi II kategooria kaitsealune liik, elupaikade kaitse.
13. Kõnnumaa maastikukaitseala (KLO1000505)	Vabariigi Valitsuse 27. juuli 2000. a määrus nr 253 Kõnnumaa maastikukaitseala kaitse-eeskiri	Kaitseala põhieesmärk on Keava, Loosalu ja Palasi rabade, Keava-Esku ja Paluküla-Sillaotsa servamoodustiste ning kaitsealuste liikide elupaikade kaitse.
14. Kädva põlispuud (KLO1200397)	Vabariigi Valitsuse 03.03.2006 määrus nr 64 „Kaitsealuste parkide, arboreetumite ja puistute kaitse-eeskiri“	
15. Rõugu talupark-dendraarium (KLO1200509)		
16. Rumbi looduskaitseala (KLO1000012)	Vabariigi Valitsuse 24.27.2001 määrus nr 255 „Rumbi looduskaitseala kaitse alla võtmine ja Rumbi	

	looduskaitseala kaitse-eeskiri“	
17. Saarjõe maastikukaitseala (KLO1000254)	Vabariigi Valitsuse 17. augusti 2006. a määrus nr 187 Saarjõe maastikukaitseala kaitse alla võtmine ja kaitse-eeskiri	Saarjõe maastikukaitseala võetakse kaitse alla: 1) nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta I lisas nimetatud elupaigatüüpide - jõgede ja ojade (3260), sinihelmika koosluste (6410), lamminiitude (6450), allikate ja allikasoode (7160), vanade loodusmetsade (9010*), vanade laialehiste metsade (9020*), rohunditerikaste kuusikute (9050), soostuvate ja soo-lehtmetsade (9080*) ning siirdesoo- ja rabametsade (91D0*) kaitseks; 2) nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ II lisas nimetatud kahe liigi, kes on ühtlasi II kategooria kaitsealused liigid, ning II lisas nimetatud võldase (*Cottus gobio*), kes on ühtlasi III kategooria kaitsealune liik, kaitseks; 3) nõukogu direktiivi 79/409/EMÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta I lisas nimetatud liigi, kes on ühtlasi I kategooria kaitsealune liik, ja I lisas nimetatud liigi, kes on ühtlasi II kategooria kaitsealune liik, elupaikade kaitseks.
18. Särevere mõisa park (KLO1200511)	Vabariigi Valitsuse 03.03.2006 määrus nr 64 „Kaitsealuste parkide, arboreetumite ja puistute kaitse-eeskiri“	
19. Tamsi kasesalu (KLO1200298)		
20. Türi maastikukaitseala (KLO1000614)	Vabariigi Valitsuse 26. novembri 2010. a määrus nr 161 "Türi maastikukaitseala kaitse-eeskiri1"	Türi maastikukaitseala (edaspidi kaitseala) kaitse-eesmärk on looduse mitmekesisuse ja maastikuilme säilitamine, Türi voorestiku väikevoorte, poollooduslike koosluste, nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta (EÜT L 206, 22.07.1992, lk 7–50) I lisas nimetatud elupaigatüüpide – jõgede ja ojade (3260)3, puisniitude (6530*) ja lamminiitude (6450) kaitse ning II lisas nimetatud liigi – hariliku võldase (*Cottus gobio*), kes on ühtlasi III kategooria kaitsealune liik, elupaiga kaitse.
21. Väätsa looduskaitseala (KLO1000145)	Vabariigi Valitsuse 14. juuli 2005. a määrus nr 185 Väätsa looduskaitseala kaitse alla võtmine ja kaitse-eeskiri	Väätsa looduskaitseala võetakse kaitse alla: 1) EÜ nõukogu direktiivi 79/409/EMÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta I lisas nimetatud liigi, mis on ühtlasi I kategooria kaitsealune liik, elupaiga kaitseks; 2) EÜ nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku taimestiku ja loomastiku kaitse kohta I lisas nimetatud elupaigatüüpide, rabade (7110*) ning siirdesoo- ja rabametsade (91D0*) kaitseks.
22. Väätsa mõisa park (KLO1200330)	Vabariigi Valitsuse 03.03.2006 määrus nr 64 „Kaitsealuste parkide, arboreetumite ja puistute kaitse-eeskiri“	
HOIUALAD		
Looduskaitseline piirang	**Kaitsekorra alus**	**Kaitse eesmärk ja kaitsekord**

Kastna hoiuala (KLO2000204)	Kaitse kord lähtub looduskaitseseadusest	Kastna hoiuala kaitse-eesmärk on nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ I lisas nimetatud elupaigatüüpide - niiskuslembeste kõrgrohustute (6430), rabade (7110*), siirde- ja õõtsiksoode (7140), rohunditerikaste kuusikute (9050), soostuvate ja soo-lehtmetsade (9080*) ning siirdesoo- ja rabametsade (91D0*) kaitse.
Linnumängu hoiuala (KLO2000183)		Linnumängu hoiuala kaitse-eesmärk on nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ I lisas nimetatud elupaigatüüpide - jõgede ja ojade (3260), rabade (7110*), vanade loodusmetsade (9010*), rohunditerikaste kuusikute (9050), oosidel ja moreenikuhjatistel kasvavate okasmetsade (sürjametsade) (9060), soostuvate ja soo-lehtmetsade (9080*) ning siirdesoo- ja rabametsade (91D0*) kaitse.
Mukri hoiuala (KLO2000186)		Mukri hoiuala kaitse-eesmärk on nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ I lisas nimetatud elupaigatüüpide - vanade loodusmetsade (9010*), rohunditerikaste kuusikute (9050) ning soostuvate ja soo-lehtmetsade (9080*) kaitse.
Määru hoiuala (KLO2000119)		Määru hoiuala kaitse-eesmärk on EÜ nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ I lisas nimetatud elupaigatüüpide - lubjarikkal mullal kuivade niitude (6210) kaitse.
Pärnu jõe hoiuala (Järva) (KLO2000025)		Pärnu jõe hoiuala kaitse-eesmärk on nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ I lisas nimetatud elupaigatüübi - jõgede ja ojade (3260) ja II lisas nimetatud liikide - hariliku hingu (*Cobitis taenia*), hariliku võldase (*Cottus gobio*), jõesilmu (*Lampetra fluviatilis*), lõhe (*Salmo salar*) ja paksukojalise jõekarbi (*Unio crassus*) elupaikade kaitse.
Pärnu jõe hoiuala (Pärnu) (KLO2000293)		Pärnu jõe hoiuala kaitse-eesmärk on nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ I lisas nimetatud elupaigatüübi - jõgede ja ojade (3260) kaitse ning II lisas nimetatud liikide - hingu (*Cobitis taenia*), võldase (*Cottus gobio*), jõesilmu (*Lampetra fluviatilis*), lõhe (*Salmo salar*) ja paksukojalise jõekarbi (*Unio crassus*) elupaikade kaitse.
Sonni hoiuala (KLO2000199)		Sonni hoiuala kaitse-eesmärk on nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ I lisas nimetatud elupaigatüüpide - lubjarikkal mullal kuivade niitude (6210*, orhideede oluliste kasvualade), aas-rebasesaba ja ürt-punanupuga niitude (6510), puisniitude (6530*) ja puiskarjamaade (9070) kaitse.
Türi-Karjaküla hoiuala (KLO2000121)		Türi-Karjaküla hoiuala kaitse-eesmärk on nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ I lisas nimetatud elupaigatüüpide - lubjavaesel mullal esinevate liigirikaste niitude (6270*), niiskuslembeste kõrgrohustute (6430), lamminiitude (6450) ning aas-rebasesaba ja ürt-punanupuga niitude (6510) kaitse.

PÜSIELUPAIK		
Looduskaitseline piirang	**Kaitsekorra alus**	**Kaitse eesmärk ja kaitsekord**
1. Jõeküla väike-konnakotka püsielupaik (KLO3000471)	Kaitse kord lähtub looduskaitseseadusest § 50	Eesmärgiks on kaitsta liiki ja tema püsielupaiku väljaspool kaitsealasid liigi soodsa seisundi tagamiseks.
2. Jõeküla väike-konnakotka püsielupaik (KLO3001650)		
3. Kallisaare metsise püsielupaik (KLO3000102)		
4. Karjaküla kanakulli püsielupaik (KLO3000682)	Keskkonnaministri 13. detsembri 2006. a määrus nr 73 "Kanakulli püsielupaikade kaitse alla võtmine ja kaitse-eeskiri"	
5. Karjaküla väike-konnakotka püsielupaik (KLO3000978)	Kaitse kord lähtub looduskaitseseadusest § 50	

6. Kihli väike-konnakotka püsielupaik (KLO3001363)		
7. Koidula must-toonekure püsielupaik (KLO3000507)	Keskkonnaministri 20. juuni 2008. a määrus nr 21 Keskkonnaministri 3. juuli 2006. a määruse nr 43 «Must-toonekure ja suur-konnakotka püsielupaikade kaitse alla võtmine ja kaitse-eeskiri» muutmine	
8. Kolu väike-konnakotka püsielupaik (KLO3000199)	Kaitse kord lähtub looduskaitseseadusest § 50	
9. Kolu väike-konnakotka püsielupaik (KLO3000198)		
10. Kullimaa metsise püsielupaik (KLO3000241)	Keskkonnaministri 7. oktoobri 2010. a määrus nr 55 "Keskkonnaministri 13. jaanuari 2005. a määruse nr 1 «Metsise püsielupaikade kaitse alla võtmine» muutmine"	
11. Kullimaa väike-konnakotka püsielupaik (KLO3000205)	Kaitse kord lähtub looduskaitseseadusest § 50	
12. Kullimaa väike-konnakotka püsielupaik (KLO3001167)		
13. Kullimaa väike-konnakotka püsielupaik (KLO3000613)		
14. Kõnnumaa-Väätsa metsise püsielupaik (KLO3000104)	Keskkonnaministri 7. oktoobri 2010. a määrus nr 55 "Keskkonnaministri 13. jaanuari 2005. a määruse nr 1 «Metsise püsielupaikade kaitse alla võtmine» muutmine"	
15. Kõrbja väike-konnakotka püsielupaik (KLO3001458)	Kaitse kord lähtub looduskaitseseadusest § 50	
16. Kädva metsise püsielupaik (KLO3000225)	Keskkonnaministri 7. oktoobri 2010. a määrus nr 55 "Keskkonnaministri 13. jaanuari 2005. a määruse nr 1 «Metsise püsielupaikade kaitse alla võtmine» muutmine"	
17. Lõmmelu metsise püsielupaik (KLO3000227)		
18. Lõõla väike-konnakotka püsielupaik (KLO3000280)	Kaitse kord lähtub looduskaitseseadusest § 50	
19. Maalema metsise püsielupaik (KLO3000107)	Keskkonnaministri 7. oktoobri 2010. a määrus nr 55 "Keskkonnaministri 13. jaanuari 2005. a määruse nr 1 «Metsise püsielupaikade kaitse alla võtmine» muutmine"	
20. Mõla väike-konnakotka püsielupaik	Kaitse kord lähtub looduskaitseseadusest § 50	
21. Pibari väike-konnakotka püsielupaik (KLO3000361)		
22. Piiumetsa must-toonekure püsielupaik (KLO3001455)		
23. Piiumetsa väike-konnakotka püsielupaik (KLO3001737)		
24. Piiumetsa väike-konnakotka püsielupaik (KLO3001456)		
25. Pikkmetsa metsise püsielupaik (KLO3000109)	Keskkonnaministri 13. jaanuari 2005. a määrus nr 1 Metsise püsielupaikade kaitse alla võtmine	
26. Põikva väike-konnakotka püsielupaik (KLO3001469)	Kaitse kord lähtub looduskaitseseadusest § 50	
27. Põikva väike-konnakotka püsielupaik (KLO3000979)		
28. Raukla väike-konnakotka püsielupaik (KLO3001655)		

29. Rikassaare väike-konnakotka püsielupaik (KLO3001457)		
30. Sütemetsa metsise püsielupaik (KLO3000110)	Keskkonnaministri 13. jaanuari 2005. a määrus nr 1 Metsise püsielupaikade kaitse alla võtmine	
31. Vaki metsise püsielupaik (KLO3000111)		
32. Vilita metsise püsielupaik (KLO3000112)		
33. Vissuvere kaljukotka püsielupaik (KLO3001595)	Kaitse kord lähtub looduskaitseseadusest § 50	
34. Änari väike-konnakotka püsielupaik (KLO3001463)		
35. Änari väike-konnakotka püsielupaik (KLO3002037)		

ÜKSIKOBJEKTID		
Looduskaitseline piirang	**Kaitsekorra alus**	
1. Eniste kuusk (KLO4000374)	Keskkonnaministri 18.11.2019 määrus nr 62 Järva maakonna kaitstavad looduse üksikobjektid ja nende piiranguvööndi ulatus	Keskkonnaministri 2. aprilli 2003. a määrus nr 27 Kaitstavate looduse üksikobjektide kaitse-eeskiri Kaitse eesmärk on kaitsta üksikobjekti tema teadusliku, esteetilise või ajaloolis-kultuurilise väärtuse tõttu. Kaitsekord tuleneb looduskaitseseadusest (§ 4 lõige 6).
2. Kaheksaharuline pärn (KLO4000692)		
3. Kõljala tamm (KLO4000350)		
4. Käru tamm (KLO4000347)		
5. Luisu rändrahn (KLO4000972)		
6. Pidapa vana mänd (KLO4000057)		
7. Raudemetsa mänd; Raademetsa mänd (KLO4000825)		
8. Saaremäe rändrahn (KLO4000603)		
9. Saare-Siimu tamm (KLO4000399)		
10. Suur rändrahn; Nõmme küla rändrahn (KLO4000968)		
11. Suur rändrahn; Äiamaa rändrahn (KLO4000971)		
12. Suurkivi; Villevere suurkivi; Ollepa suurkivi (KLO4000479)		
13. Vaki kivi (KLO4000979)		
14. Vanale pärn (KLO4000367)		
15. Vassaare metsakivi (KLO4001132)		
16. Vissuvere kivi; Vissuvere suur rahn (KLO4000969)		
17. Võstermäe rändrahn (KLO4000973)		
18. Kirikoja kadakas (KLO4001319)		
19. Epu kivi (KLO4001317)		
20. Tudavere kivi (KLO4001323)		
21. Vassaare põllukivi (KLO4001324)		

NATURA 2000	
Loodusalad	
Looduskaitseline piirang	**Kaitsekord**
1. Iidva loodusala (RAH0000391)	I lisas nimetatud kaitstavad elupaigatüübid on huumustoitelised järved ja järvikud (3160), rabad (*7110), nokkheinakooslused (7150) ning siirdesoo- ja rabametsad (*91D0);
2. Kastna-Rapla loodusala (RAH0000351)	I lisas nimetatud kaitstavad elupaigatüübid on huumustoitelised järved ja järvikud (3160), niiskuslembesed kõrgrohustud (6430), rabad (*7110), siirde- ja õõtsiksood (7140), nokkheinakooslused (7150), rohunditerikkad kuusikud (9050), soostuvad ja soo-lehtmetsad (*9080) ning siirdesoo- ja rabametsad (*91D0);
3. Kõnnumaa loodusala (RAH0000562)	I lisas nimetatud kaitstavad elupaigatüübid on vähe- kuni kesktoitelised kalgiveelised järved (3140), huumustoitelised järved ja järvikud (3160), kuivad niidud lubjarikkal mullal (*olulised orhideede kasvualad - 6210),

	liigirikkad niidud lubjavaesel mullal (*6270), niiskuslembesed kõrgrohustud (6430), aas-rebasesaba ja ürt-punanupuga niidud (6510), puisniidud (*6530), rabad (*7110), rikutud, kuid taastumisvõimelised rabad (7120), siirde- ja õõtsiksood (7140), nokkheinakooslused (7150), nõrglubja-allikad (*7220), liigirikkad madalsood (7230), koopad (8310), vanad loodusmetsad (*9010), vanad laialehised metsad (*9020), rohunditerikkad kuusikud (9050), okasmetsad oosidel ja moreenikuhjatistel (sürjametsad - 9060), puiskarjamaad (9070), soostuvad ja soo-lehtmetsad (*9080) ning siirdesoo- ja rabametsad (*91D0); II lisas nimetatud liigid, mille isendite elupaiku kaitstakse, on suur-kuldtiib (*Lycaena dispar*), kaunis kuldking (*Cypripedium calceolus*) ja läikiv kurdsirbik (*Drepanocladus vernicosus*);
4. Linnumängu loodusala (RAH0000282)	I lisas nimetatud kaitstavad elupaigatüübid on huumustoitelised järved ja järvikud (3160), jõed ja ojad (3260), rabad (*7110), nokkheinakooslused (7150), vanad loodusmetsad (*9010), rohunditerikkad kuusikud (9050), okasmetsad oosidel ja moreenikuhjatistel (sürjametsad – 9060), soostuvad ja soo-lehtmetsad (*9080) ning siirdesoo- ja rabametsad (*91D0);
5. Mukri loodusala (RAH0000281)	I lisas nimetatud kaitstavad elupaigatüübid on huumustoitelised järved ja järvikud (3160), rabad (*7110), rikutud, kuid taastumisvõimelised rabad (7120), siirde- ja õõtsiksood (7140), nokkheinakooslused (7150), liigirikkad madalsood (7230), vanad loodusmetsad (*9010), rohunditerikkad kuusikud (9050), soostuvad ja soo-lehtmetsad (*9080) ning siirdesoo- ja rabametsad (*91D0);
6. Määru loodusala (RAH0000381)	I lisas nimetatud kaitstavad elupaigatüübid on liigirikkad niidud lubjavaesel mullal (*6270) ning aas-rebasesaba ja ürt-punanupuga niidud (6510);
7. Nõmme raba loodusala (RAH0000390)	I lisas nimetatud kaitstavad elupaigatüübid on huumustoitelised järved ja järvikud (3160), rabad (*7110), nokkheinakooslused (7150), vanad loodusmetsad (*9010), rohunditerikkad kuusikud (9050), soostuvad ja soo-lehtmetsad (*9080) ning siirdesoo- ja rabametsad (*91D0);
8. Piiumetsa loodusala (RAH0000350)	I lisas nimetatud kaitstavad elupaigatüübid on huumustoitelised järved ja järvikud (3160), rabad (*7110), siirde- ja õõtsiksood (7140), nokkheinakooslused (7150), vanad loodusmetsad (*9010), rohunditerikkad kuusikud (9050), soostuvad ja soo-lehtmetsad (*9080) ning siirdesoo- ja rabametsad (*91D0);
9. Pärnu jõe loodusala (RAH0000027)	I lisas nimetatud kaitstavad elupaigatüübid on jõed ja ojad (3260), lamminiidud (6450) ja puisniidud (*6530); II lisas nimetatud liigid, mille isendite elupaiku kaitstakse, on harilik hink (*Cobitis taenia*), harilik võldas (*Cottus gobio*), jõesilm (*Lampetra fluviatilis*), lõhe (*Salmo salar*) ja paksukojaline jõekarp (*Unio crassus*);
10. Saarjõe loodusala (RAH0000278)	I lisas nimetatud kaitstavad elupaigatüübid on jõed ja ojad (3260), sinihelmikakooslused (6410), niiskuslembesed kõrgrohustud (6430), lamminiidud (6450), allikad ja allikasood (7160), vanad loodusmetsad (*9010), vanad laialehised metsad (*9020), rohunditerikkad kuusikud (9050), soostuvad ja soo-lehtmetsad (*9080) ning siirdesoo- ja rabametsad (*91D0); II lisas nimetatud liigid, mille isendite elupaiku kaitstakse, on harilik võldas (*Cottus gobio*), paksukojaline jõekarp (*Unio crassus*) ja kaunis kuldking (*Cypripedium calceolus*);
11. Sonni loodusala (RAH0000509)	I lisas nimetatud kaitstavad elupaigatüübid on liigirikkad niidud lubjavaesel mullal (*6270), aasrebasesaba ja ürt-punanupuga niidud (6510), puisniidud (*6530) ning puiskarjamaad (9070);
12. Tillniidu loodusala (RAH0000353)	I lisas nimetatud kaitstavad elupaigatüübid on liigirikkad madalsood (7230), vanad loodusmetsad (*9010), vanad laialehised metsad (*9020), rohunditerikkad kuusikud (9050) ning soostuvad ja soo-lehtmetsad (*9080);
13. Türi-Karjaküla loodusala (RAH0000395)	I lisas nimetatud kaitstavad elupaigatüübid on liigirikkad niidud lubjavaesel mullal (*6270), niiskuslembesed kõrgrohustud (6430), lamminiidud (6450), aas-rebasesaba ja ürt-punanupuga niidud (6510) ning puisniidud (*6530);

14. Väätsa loodusala (RAH0000392)	I lisas nimetatud kaitstavad elupaigatüübid on huumustoitelised järved ja järvikud (3160), rabad (*7110), nokkheinakooslused (7150) ning siirdesoo- ja rabametsad (*91D0);
NATURA 2000	
Linnualad	
Looduskaitseline piirang	**Kaitsekord**
1. Kõnnumaa-Väätsa linnuala (RAH0000086)	liigid, mille isendite elupaiku kaitstakse, on kaljukotkas (*Aquila chrysaetos*), must-toonekurg (*Ciconia nigra*), laululuik (*Cygnus cygnus*), rüüt (*Pluvialis apricaria*), teder (*Tetrao tetrix*), metsis (*Tetrao urogallus*), mudatilder (*Tringa glareola*) ja kiivitaja (*Vanellus vanellus*).

Lisa 11. Riigiteede nimekiri

Maanteeameti (2019) andmetel asuvad Türi valla territooriumil või valda läbivad riigiteedest kõrvalmaanteed:

Tee nr	Nimetus
15105	Kabala tee
15106	Taikse - Tori - Türi-Alliku
15107	Türi - Näsuvere
15108	Kirna - Virika - Änari
15109	Väätsa - Lõõla - Saueaugu
15110	Kolu jaama tee
15111	Lokuta - Roovere
15129	Paide - Roovere - Kuimetsa
15169	Kabala - Ollepa - Kahala
15170	Parasi - Põikva - Rassi
15171	Laupa - Suurejõe
15172	Kolu - Jändja
15173	Oisu - Kärevere - Taikse
15174	Türi - Väätsa
15176	Paide - Nahkmetsa
15206	Lõõla - Piiumetsa
15207	Väätsa - Nõmme
15208	Kirna - Poaka
15209	Saatre - Lokuta
15210	Aruküla - Põikva
15211	Põikva - Pikkmetsa
15212	Raukla - Äiamaa - Oisu
15213	Oisu - Retla - Rulli teerist - Saareotsa
15214	Kabala - Väljaotsa
15215	Meossaare tee
15216	Ollepa - Pibari
19244	Rõusa - Käru
20154	Lelle - Vahastu
20156	Käru - Kõdva
20157	Lokuta - Jõeküla
20256	Käru - Põrniku
24102	Pilistvere - Kabala
24104	Põhjaka - Tõrvaaugu - Võhma
24105	Võhma tee

Lisa 12. Puhastid

Andmed: EELIS, 25.03.2019

Nimi	Puhasti tüübi täpsustus (mark)	KKR kood	Kohanimi
Änari biotiik	Biotiik	PUH0510420	Järva maakond, Türi vald, Änari küla
Kabala reoveepuhasti	Raita PA 2 Multi	PUH0510310	Järva maakond, Türi vald, Kabala küla
Kabala suurfarmi reoveepuhasti	BIO 50	PUH0510330	Järva maakond, Türi vald, Kabala küla
Kahala		PUH0510320	Järva maakond, Türi vald, Kahala küla
Kalda kinnistu	septik, filterväljak	PUH0510890	Järva maakond, Türi vald, Lokuta küla
Käru reoveepuhasti	BioKem 400	PUH0700260	Järva maakond, Türi vald, Käru alevik
Kirna reoveepuhasti	Raita PA 35	PUH0510130	Järva maakond, Türi vald, Kirna küla
Laupa elamud		PUH0510450	Järva maakond, Türi vald, Laupa küla
Laupa kool	Septik, filterväljak	PUH0510170	Järva maakond, Türi vald, Laupa küla
Lõõla	BIO 50	PUH0510530	Järva maakond, Türi vald, Lõõla küla
Oisu reoveepuhasti	Aerotank	PUH0510910	Järva maakond, Türi vald, Oisu alevik
Reopalu reoveepuhasti	BIO 50	PUH0510520	Järva maakond, Türi vald, Reopalu küla
Taikse reoveepuhasti	RAITA MULTI PA 12	PUH0510960	Järva maakond, Türi vald, Taikse küla
Takkassaare filterväljak	Filterväljak	PUH0000235	Järva maakond, Türi vald, Karjaküla küla
Taure	EuroPek NS6 DN160	PUH0510180	Järva maakond, Türi vald, Türi linn
Türi jäätmejaama õlipüüdur		PUH0510190	Järva maakond, Türi vald, Türi linn
Türi katlamaja		PUH0510120	Järva maakond, Türi vald, Türi linn
Türi linna biopuhasti		PUH0510110	Järva maakond, Türi vald, Türi linn
Väätsa prügila	Mehaaniline pöördosmoos	PUH0510570	Järva maakond, Türi vald, Roovere küla
Väätsa reoveepuhasti		PUH0510510	Järva maakond, Türi vald, Väätsa alevik

Lisa 13. Tuletõrje veevõtukohad

Andmed: Päästeamet, 24.04.2019 ja Türi vallavalitsus 02.03.2020.

Aadress	Aadressi täpsustus	Omanik	Seisukord	Lisainfo	Tüüp	Aastaringselt kasutatav
Järva maakond, Türi vald, Äiamaa küla, Piirioja			Korras		LVK	Ei
Järva maakond, Türi vald, Äiamaa küla, Suur-Konnasoo	Konnasoo tiigid		Korras	Tiigid osaliselt kinni kasvanud, kõrval magistraal kaev,	VVK	Jah

				kasutatav arvatavasti aastaringselt.		
Järva maakond, Türi vald, Äiamaa küla, Vanametsa		Estonia OÜ	Korras	Talvel külmumispiiri korral võib veekogus basseinis väheneda.	LVK	Jah
Järva maakond, Türi vald, Jõeküla, Teeserva	Lokuta tee alguses		Korras	Kõrge jõe sild.	LVK	Jah
Järva maakond, Türi vald, Jõeküla, Toosi	Toosikannu puhkekeskuse suur järv	Toosikannu puhkekeskus	Korras	On olemas kaevuluuk.	LVK	
Järva maakond, Türi vald, Kahala	Kahala farm		Rikkis	Mahajäetud farmi territoorium.	VVK	
Järva maakond, Türi vald, Kahala	Kahala pumbajaam		Rikkis	Ei olnud vett.	VVK	
Järva maakond, Türi vald, Karjaküla	Kolu poolt tulles vasakut kätt tee ääres		Rikkis	Autoga ligi ei pääse.	LVK	Ei
Järva maakond, Türi vald, Karjaküla	Sild Lints jõel		Korras	Pigem kasutatav suvel, tegu on jõega kuhu pääseb ligi sillalt.	LVK	Ei
Järva maakond, Türi vald, Karjaküla	Pikanõmme talu,Pärnu jõe ääres		Rikkis		VVK	
Järva maakond, Türi vald, Karjaküla, Atusemetsa		RMK	Korras		LVK	Jah
Järva maakond, Türi vald, Karjaküla, Ueale			Korras		VVK	Jah
Järva maakond, Türi vald, Kõdva küla, 20154 Lelle-Vahastu tee	Loigu kinnistu		Korras		LVK	
Järva maakond, Türi vald, Kõdva küla, Sepa	Kõdva küla.		Korras	Kuival ajal ei pruugi vett olla.	LVK	
Järva maakond, Türi vald, Kõdva küla, Verneri	Kõdva tee.		Korras	KÕdva LVK. Kuival ajal pole vett	LVK	
Järva maakond, Türi vald, Kihli	Kihli karjäär		Korras	Pigem kasutatav suvel, talvel vaja teha jäässe auk.	VVK	Jah
Järva maakond, Türi vald, Kirna küla	Pihlaka tn ristis kaev		Korras	Vee pealevoolu tagamiseks tuleb avada kraan.	VVK	
Järva maakond, Türi vald, Kõltsi	Sild Lokuta jõel		Korras	Pigem suvel kasutatav.	LVK	Ei
Järva maakond, Türi vald, Kõltsi	Kõltsi karjäär		Rikkis		VVK	Ei
Järva maakond, Türi vald, Kolu küla	Lintsi jõe sild, Kolu raudteejaamast 1km		Rikkis		VVK	
Järva maakond, Türi vald, Kolu küla	Kolu-Karjaküla truup Lokuta jõel		Korras	Pigem kasutatav suvel, tegu jõega.	LVK	Ei
Järva maakond, Türi vald, Kolu küla	Lintsi jõe sild, Kolu-Rae talu juures		Rikkis		VVK	
Järva maakond, Türi vald, Käru alevik, Lai tänav L3	Silla juures		Korras	Jõgi.	LVK	
Järva maakond, Türi vald, Käru alevik, Tallinna mnt 9	Paisjärve kaevuluuk		Korras	Paisjärv.	LVK	Jah
Järva maakond, Türi vald, Laupa küla, Õie		RMK	Rikkis	Ligipääs kehv.	LVK	Ei
Järva maakond, Türi vald, Laupa küla, Kändliku		RMK	Korras	Kontakt: 6767500	LVK	Jah
Järva maakond, Türi vald, Laupa küla, Türi metskond 187		RMK	Korras		LVK	
Järva maakond, Türi vald, Liivamäe	Liivamäe karjäär		Rikkis		VVK	
Järva maakond, Türi vald, Lokuta küla, Pirnipuu tee	Lokuta jõe sild		Korras	Jõgi.	LVK	Jah"
Järva maakond, Türi vald, Lungu küla, Veski	Vana veski juures		Korras	Paisjärv.	LVK	

Järva maakond, Türi vald, Lungu küla, Väike	Silla juures		Korras		LVK	
Järva maakond, Türi vald, Änari küla	Lintsi jõe sild		Rikkis		VVK	
Järva maakond, Türi vald, Änari küla	Änari karjäär		Rikkis		VVK	
Järva maakond, Türi vald, Oisu	Oisu Kaasiku farm 300 m farmist oisu poole		Rikkis		VVK	
Järva maakond, Türi vald, Oisu	Kõrtsi piimafarmi veevõtukoht 500 m farmist		Rikkis		VVK	
Järva maakond, Türi vald, Oisu alevik, Pargi tänav		Türi vesi	Korras		VVK	Jah
Järva maakond, Türi vald, Ollepa	Ollepa farm		Rikkis	Tee ääres.	VVK	
Järva maakond, Türi vald, Pala küla	Lokuta jõe truup		Rikkis		VVK	
Järva maakond, Türi vald, Põikva küla, Kadaka		RMK	Korras		LVK	Jah
Järva maakond, Türi vald, Rassi küla	Tagametsa skaudilaager		Rikkis	Saarjõe paisjärv.	VVK	
Järva maakond, Türi vald, Raukla küla, ujumiskoht (Ujumiskoht)			Korras	Ümber pööramise võimalus puudub. Pole loodud veevõtu kohaks ja viit puudub. Vajadusel saab kasutad.	LVK	Jah
Järva maakond, Türi vald, Särevere	Särevere farm		Rikkis		VVK	
Järva maakond, Türi vald, Särevere alevik, Kooli	Särevere hobusetall		Korras	Silt natuke katki.	VVK	Jah
Järva maakond, Türi vald, Särevere, Jõekalda			Rikkis		VVK	
Järva maakond, Türi vald, Taikse	Taikse töökoda	Estonia OÜ	Korras	Kõrgemal asuv veetünn 25 m3, mis on ühendatud pumbaga. Kasutatav suvisel ajal. Täita saab vabajooksuga paakauto ülemisest luugist.	VVK	Ei
Järva maakond, Türi vald, Taikse küla, Suuresaare	Taikse farm	Estonia OÜ	Korras		VVK	Jah
Järva maakond, Türi vald, Türi linn	Metsakombinaadi territoorium		Rikkis	VVk lagunenud pole võimalik kasutada.	VVK	Jah
Järva maakond, Türi vald, Türi linn, Kaare 35			Rikkis		VVK	
Järva maakond, Türi vald, Türi linn, Loode 4	Edelaraudtee territoorium	Edelaraudtee	Rikkis		VVK	
Järva maakond, Türi vald, Türi linn, Marjamaa tn 5		TÜri vesi	Korras		LVK	Jah
Järva maakond, Türi vald, Türi linn, Pargi pst 13	Türi tehisjärv		Korras	Järv.	VVK	Jah
Järva maakond, Türi vald, Türi linn, Staadioni tn 17		AS Hoolekande teenused Türi Kodu	Korras	Mahutite võti asub VVK viida toru sees.	VVK	Jah
Järva maakond, Türi vald, Türi linn, Tiigi tn 6		eraomanik	Korras		LVK	Jah
Järva maakond, Türi vald, Türi linn, Vabriku pst 1b			Korras	110 Stroz otsaga.	VVK	Jah
Järva maakond, Türi vald, Türi-Alliku	Veskisilla motell, Pärnu jõgi		Korras		LVK	Ei
Järva maakond, Türi vald, Türi-Alliku küla, Mõisa		Konesko	Korras		VVK	Jah

Järva maakond, Türi vald, Väljaotsa küla, Piiri alajaam	Oisu sigala		Korras	Kontrollimisel oli kasutamis valmis.	VVK	Jah
Järva maakond, Türi vald, Väljaotsa küla, Roskise	Oisu -Kabala mnt asuv tiik		Korras		VVK	Jah
Järva maakond, Türi vald, Väätsa alevik, Aiamaa tn 2		Türi vesi	Korras		VVK	Jah
Järva maakond, Türi vald, Väätsa alevik, Järve tänav L1			Korras		VVK	Jah
Järva maakond, Türi vald, Väätsa alevik, Juuni alajaam			Korras	Väätsa Paide tee 1 LVK sillalt.	LVK	
LVKa maakond, Türi vald, Pala küla	Virika farm		Korras		VVK	
Järva maakond, Türi vald, Laupa küla, Metsajõe, Metsajõe puhkemaja (Bed & Breakfast)		RMK	Korras		LVK	Jah
Järva maakond, Türi vald, Türi linn, Lai tn 14			Korras		VVK	Jah

Lisa 14. Maaparandussüsteemid

Andmed: EELIS, 25.03.2019.

Maaparandussüsteemi kood	Ehitise nimi	Ehitusaasta
6112350010720	Palgisihi TTP-295	1977
6112350010750	Uuetoa	1992
6112350010750	Muru_Rukkimäe	1992
6112350010770	Muru_Rukkimäe 5	1992
6112350011010	Kaarnasoo	1964
6112350011010	Raiesmiku	1995
6112350011010	Langoja	1979
6112350011010	Langoja_Kaarnasoo	1994
6112350011020	Kivisaare	1995
6112350011020	Karjaküla PÜ-47	1962
6112350011020	Koluvalma	1996
6112350011020	Punakivi	1969
6112350011030	Kildenõmme	1997
6112350011040	Punakivi	1969
6112350011040	Paunaru	1960
6112350011040	Takksaare	1991
6112350011050	Langoja	1979
6112350011060	Paunaru	1960
6112350011061	Kääru_2	1989
6112350011070	Jändja	1989
6112350011070	Kääru	1989
6112350011080	Kandiküla	1966
6112350011110	Telka	1972
6112350011110	Sütemetsa TP-694	2000
6112350011111	Laupa	1976
6112350011112	Telka	1972
6112350011113	Laupa 7	1976
6112350011114	Telga TP-686 2	1994
6112350011120	Särevere 4	1975
6112350011140	Särevere	1975
6112350011150	Hundisaare	1975
6112350011150	Tori	1989

6112350011150	Alliku	1989
6112350011150	Näsuvere	1978
6112350011150	Epneri	1986
6112350011160	Tori	1989
6112350011180	Alliku_3	1982
6112350011190	Alliku	1982
6112350011200	Virika	1970
6112350011210	Epneri_2	1992
6112350011210	Epneri	1986
6112350011210	Epneri	1992
6112350011211	Epneri	1958
6112350011220	Epneri_2	1992
6112510020020	Prääma	1970
6112510020040	Reopalu	1990
6112510020040	Prääma	1970
6112510020061	Nahkmetsa PÜ - 21	1970
6112510020061	Vissuvere	1978
6112510020061	Kaitsemetsa TTP-449	1978
6112510020061	Nahkmetsa PÜ - 21	1970
6112510020061	Nahkmetsa PÜ - 21	1970
6112510020061	Nahkmetsa PÜ - 21	1970
6112510020080	Nahkmetsa PÜ - 21	1970
6112510030010	Nahkmetsa PÜ - 21	1970
6112510030030	Nahkmetsa PÜ - 21	1970
6112570010020	Särevere	1993
6112570010020	Tori_Kõrgessaare	1989
6112570010020	Tori	1988
6112570010040	Tori	1989
6112570010050	Tori	1988
6112570010050	Hundisaare	1969
6112570010060	Raukla	1967
6112570010070	Mäeküla	1968
6112570010070	Saunametsa	1969
6112570010070	Rikassaare	1967
6112570010070	Raukla	1967
6112570010080	Tori	1989
6112570010080	Tori_5	1967
6112570010080	Näsuvere	1978
6112570010080	Epneri	1992
6112570010080	Epneri_2	1992
6112570010090	Tori_5	1967
6112570010100	Tori_5	1967
6112570010100	Näsuvere	1969
6112570210010	Saunametsa	1985
6112640020010	Konnasoo	1983
6112640020010	Kondissaare	1984
6112640020020	Kondissaare	1984
6112640020030	Kondissaare	1984
6112640020040	Metsaru	1970
6112640020040	Kondissaare	1984
6112640020070	Metsaru	1970
6112670020010	Rikassaare	1969
6112670020020	Konnasoo	1983
6112670020030	Rikassaare	1969
6112670020040	Rikassaare	1969
6112670020040	Konnasoo	1983
6112670020040	Kondissaare	1984

6112670020040	Lepalaane	1969
6112670020040	Metsaru	1970
6112670020060	Rikassaare	1969
6112670020060	Saunametsa	1985
6112670020060	Linametsa	1974
6112670020070	Linametsa	1974
6112670020110	Linametsa	1974
6112740010010	Kivisaare	1995
6112740010040	Linnamäe	1977
6112740010040	Linnamäe_Linnamäe	1992
6112740010040	Karjaküla	1977
6112740010040	Karjaküla_Kõrtsi	1993
6112740010060	Karjaküla_PÜ - 47	1962
6112740010070	Vanaale	1964
6112740010080	Kaseniidu	1974
6112740010090	Kaseniidu	1974
6112740010100	Kaseniidu	1974
6112740010110	Kolu	1967
6112740010120	Mõlguti	1992
6112740010220	Sassi	1990
6112740010230	Sassi	1990
6112740010240	Rae_Arro	2001
6112740010250	Rae_Vana	1938
6112740010250	Naerissaare_PÜ - 216	1972
6112740010260	Rae_Aru	1992
6112740010300	Vasikoja	1968
6112740010310	Santjaagu	1992
6112740010320	Änari	1959
6112740010350	Änari	1959
6112740010390	Änari	1959
6112740010390	Hiidva	1959
6112740010390	PÜ-216	1972
6112740010400	Änari	1959
6112740010410	Änari	1959
6112740010410	Hiidva	1971
6112740010420	Uuetoa	1992
6112740010420	Tepna	1993
6112740010430	Änari	1959
6112740010430	Kukepuu	1995
6112740010440	Kukepuu	1995
6112740010450	Kukepuu	1995
6112740010460	Prügila_PÜ - 47	1962
6112740010500	Saunamäe	1962
6112740010500	Jaanaru	1962
6112740010500	Madisaare	1983
6112740010510	Prügila_PÜ - 47	1962
6112740020010	Hauginiidu_Mihkli	1974
6112740020010	Arusaare_1_2	1987
6112740020020	Saksasoo	1970
6112740020030	Hansani	1970
6112740020040	Saksasoo	1970
6112740030020	Aletaguse_PÜ - 28	1958
6112740030030	Aletaguse_PÜ - 28	1958
6112740040010	Arusaare_1_2	1987
6112740040010	Arusaare_1_2 Aru - Jaani	1987
6112740040010	Arusaare_1_2 Mihkli	1987
6112740040010	Kaitsemetsa TTP-449	1978

6112740040020	Arusaare	1985
6112740040030	Aletaguse_PÜ - 28	1958
6112740040040	Arusaare	1985
6112740040050	Arusaare	1985
6112740040060	Arusaare	1985
6112740040060	Aletaguse_PÜ - 28	1958
6112740050010	Aletaguse PÜ-28	1958
6112740050020	Aletaguse_PÜ - 28	1958
6112750010010	Aletaguse PÜ - 28	1958
6112780020020	Madisaare	1983
6112780020030	Madisaare	1983
6112810010010	Atuse	1970
6112810010020	Atuse	1970
6112810010040	Kaisma_Kalmu	1993
6112810020020	Jõe	1975
6112810020040	Jõe	1975
6112810020060	Jõe	1975
6112810030020	Alliku_3	1982
6112810030030	Vanga_2	1989
6112810030050	Kuresoo	1973
6112810030050	Vanga	1967
6112810040010	Kuresoo	1973
6112810040020	Vanga	1968
6112810040030	Kuresoo	1973
6112810040040	Virika	1970
6112810040050	Virika	1970
6112810040060	Virika	1970
6112810040070	Virika	1970
6112810040080	Virika	1970
6112810040080	Saku	1976
6112810040090	Saku	1976
6112810040110	Saku	1976
6112810040120	Röa	1960
6112810040120	Venevere	1973
6112810040130	Venevere	1973
6112810040130	Jaanaru	1976
6112810040150	Venevere	1973
6112810040150	Jaanaru	1976
6112810040160	Venevere	1973
6112810040170	Venevere	1973
6112810040180	Venevere	1973
6112810040190	Venevere	1973
6112830020010	Mara	1965
6112830020020	Pala	1965
6112830020030	Pala	1992
6112830020040	Pala	1965
6112830020040	Mara	1976
6112830020050	Pala	1976
6112830020060	Murikse	1976
6112830020080	Jaanaru	1976
6112830020110	Jaanaru	1982
6112840020030	Alliku_3	1982
6112840020050	Kuresoo	1973
6112840020060	Kuresoo	1973
6112840020070	Alliku_3	1982
6112840020080	Kuresoo	1973
6112840020090	Kuresoo	1973

6112840020100	Virika	1970
6112840020110	Virika	1970
6112840020120	Virika	1970
6112840020130	Saku	1976
6112860011010	Muru_Rukkimäe	1992
6112860011020	Muru_Rukkimäe	1992
6112860011030	Muru_Rukkimäe 3	1992
6112860011030	Kuusiku	1972
6112860011050	Nõmmeotsa	1961
6112860011060	Langoja_Kaarnasoo	1994
6112860011060	Kaarnasaare	1993
6112860011060	Jändjaaru	1994
6112860011060	Kandiküla	1966
6112860011060	Kandiküla_Põllukivi	1990
6112860011070	Aruküla_1	1962
6112860011080	Aruküla_1	1962
6112860011080	Põikva	1967
6112860011090	Aruküla	1984
6112860011100	Aruküla_1	1962
6112860011110	Aruküla	1984
6112860011110	Kalamäe	1984
6112860011120	Aruküla_1	1962
6112860011130	Aruküla_1	1962
6112860011140	Kalamäe	1984
6112860011150	Kalamäe	1984
6112860011160	TTP-598	1989
6112860011170	Laupa_Koosna	1961
6112860011170	Laupa	1979
6112860020010	Laupa_Koosna	1976
6112860020010	Laupa	1975
6112860020020	Laupa	1960
6112860020020	Karjasoo	1966
6112860020031	Vilita	1970
6112860020050	Viiraniidu	1971
6112860020050	Tännassilma	1962
6112860020050	Murru	1986
6112860020051	Viiraniidu	1971
6112860020051	Karjasoo	1977
6112860020060	Tännassilma	1962
6112860020061	Tännassilma	1962
6112860020061	Murru	1986
6112860020070	Murru	1986
6112860020072	Ojaotsa	1986
6112860020075	Murru	1986
6112860020080	Retla	1967
6112860020090	Oisu_Väljaotsa 2	1967
6112860020090	Retla	1967
6112860020090	Rulli	1966
6112880010010	Nõmmeotsa 1	1961
6112880010010	Kuusiku	1972
6112880010010	Aruküla_1	1962
6112880010010	Põllemaasaare	1993
6112880010010	TTP-598 1	1989
6112890050030	Kaasiku	1989
6112890050040	Muraka	1991
6112890050050	Aasu	1989
6112890050060	Raba	1989

6112980030010	Piiumetsa	1989
6112980030010	Hanseni	1970
6113190020020	Laanealle	1992
6113230040010	Kabala	1963
6113230040030	Kabala	1963
6113230040050	Kabala	1963
6113250020010	Võsa	1995
6113250020040	Meossaare_Rokamäe	1965
6113250020050	Keskuse	1966
6113250020080	Mäo	1982
6113250020090	Tika	1971
6113250020100	Rulli	1966
6113440030020	Kallissaare TP-37	1959
6113470031020	Kallissaare TP-37	1962
6113470031030	Saeveski TTP-461	1983
6113470031040	Palgisihi TTP-295	1977
6113470031050	Vanasilla	1990
6113470031051	Käoaru TP-660	1988
6113470031060	Vanasilla	1990
6113470031060	Vanasilla	1990
6113470031061	Käoaru TP-660	1988
6113470031070	Vaki	2005
6113470031070	Kallissaare TP-37	1962
6113470031071	Vaki	2005
6113470031080	Nõmme PÜ-47	1966
6113470031090	Sinika	1972
6113470031100	Nõmme PÜ-47	1966
6113470031110	Sinika	1972
6113470040020	Sinika	1972
6113470040020	Lahustükid	1961
6113470040030	Sinika	1972
6113470040040	Sinika	1972
6113470040040	Lahustükid	1961
6113470040050	Sinika	1972
6113470040050	Rulli	1966
6113470040050	Lahustükid	1961
6113470040060	Sinika	1972
6113490020010	Poriaru	1968
6113490020011	Poriaru 2	1968
6113490020011	Muriku 1	1971
6113490020020	Mustassaare	1988
6113490020020	Pillisoo	1973
6113490020021	Pillisoo 1	1958
6113490020021	Mustassaare 1	1988
6113490020030	Pillisoo	1973
6113490020040	Saarepere	1973
6113490020050	Saarepere 5	1973
6113490020060	Vakina_1	1962
6113490020070	Vakina_1	1962
6113490020080	Saarepere	1973
6113510010010	Palgisihi TTP-295	1977
6113510010020	Käoaru TP-660	1988
6113510010020	Nõmme PÜ-47	1966
6113510010020	Küttalu	1990
6113510010030	Soomeniidu	1989
6113510010030	Käoaru TP-660	1988
6113510010030	Küttalu	1990

6113510010040	Kuusiku	1972
6113510010050	Soomeniidu	1989
6113510010060	Soomeniidu	1989
6113510010070	Soomeniidu	1989
6113510010070	Põllemaasaare_2	1997
6113510010080	Soomeniidu	1989
6113510010090	Soomeniidu	1989
6113510010090	Enniste TTP-598	1989
6113510010090	Nõmme PÜ-47	1966
6113510010100	Enniste TTP-598	1989
6113510010100	Nõmme PÜ-47	1966
6113510010110	Nõmme PÜ-47	1966
6113510010120	Nõmme PÜ-47	1966
6113510010120	Vilita	1970
6113510010130	Vilita	1970
6113510010140	Nõmme PÜ-47	1966
6113520010010	Käoaru TP-660	1988
6113520010020	Käoaru TP-660	1988
6113520010030	Käoaru TP-660	1988
6113520010030	Vaki	2005
6113520010040	Nõmme PÜ-47	1966
6113520010050	Nõmme PÜ-47	1966
6113530010010	Saeveski TTP-461	1983
6113230040020	Kabala	1963
6113230040060	Kotisopi_Noti	1975
6112780020010	Hauginiidu_TTP - 342	1965
6113490020009	Tiigiserva	2010
6112570010060	Mäeküla	1968
6112860020020	Tennusaare	1975
6112860020071	Ojaotsa	1965
6112860020020	Punnisaare	1976
6112860020020	Särevere	1977
6112810030040	Vanga	1967
6113470040010	Pibari	1967
6112880010010	Isati	1963
6112880010010	Põikva 1	1967
6112350011100	Telka	1972
6112350011090	Laupa	1976
6112860020040	Vilita	1970
6113490020040	Vakina_2	1962
6112840020050	Alliku_3	1982
6112350011070	Sütemetsa TP-694	2000
6112860020030	Vilita	1970
6112860011030	Isati 1	1963
6112860020010	Särevere	1968
6112980030010	Piiumetsa	1963
6112810040190	Venevere	1963
6112350011212	Reopalu	1963
6112510020001	Reopalu	1972
6112740010340	Änari_Uuesauna	1959
6113250020030	Meossaare_Rokamäe	1965
6113250020050	Mäo	1982
6113250020010	Meossaare_Rokamäe	1965
6112840020040	Alliku_3	1982
6112670020090	Linametsa 9	1974
6112670020040	Linametsa	1983
6113230040040	Kabala	1963

6113230040040	Kotisopi_Noti	1975
6112860011061	Linnametsa	2002
6112860011059	Linnametsa	2002
6112860011110	Linnametsa	2002
6112860020060	Karjasoo	1962
6113250020020	Arkma	1960
6113250020040	Kabala	1963
6113250020040	Keskuse	1966
6113230040020	Noti_1	1964
6113230040020	Kotisopi_Noti	1975
6113230040010	Noti_2	1973
6112570010060	Taikse_2	1988
6113250020070	Ollepa_Farmi	1985
6113250020070	Laeva	1969
6113250020060	Laeva	1969
6112860020090	Sinika	1966
6112860020120	Retla	1967
6112570010060	Nikessaare	1967
6112740020010	Hauginiidu	1974
6112740020010	Hauginiidu_TTP - 342	1975
6112570010030	Mäeküla	1989
6112860020071	Sinika	1972
6112350011170	Alliku_3	1982
6112740010200	Linda	1992
6112810010040	Jõe	1975
6112670020080	Saunametsa	1985
6112670020080	Äiamaa	1966
6112670020080	Linametsa	1974
6112810030010	Alliku_3	1982
6112840020020	Alliku_3	1982
6112670020050	Rikassaare	1969
6112570210010	Rikassaare	1969
6112810040140	Venevere	1973
6112840020010	Alliku_3	1982
6112350010750	Põikva	1993
6112350010720	Saeveski TTP-461	1983
6112350010750	Palgisihi TTP-295	1977
6112350010830	Langoja 3	1979
6112740010020	Karjaküla_PÜ - 47	1962
6112740020050	Hanseni	1970
6112740030010	Saueaugu_TTP - 649	1994
6112740050030	Aletaguse_PÜ - 28	1986
6112890040010	Naerissaare_PÜ - 216	1972
6112890041020	Karjaküla_PÜ - 47	1962
6112890041030	Karjaküla_PÜ - 47	1962
6113160011070	Kallissaare TP-37 11	1962
6113160011110	Võhma	1989
6113230031010	Mullikmargu_Mullikjaani	1991
6113370021010	Tõnu	1995
6113160013009	Raaga	1989
6112740010030	Karjaküla_PÜ - 47	1962
6112740030010	Aletaguse_PÜ - 28	1958
6112740040060	Saueaugu_TTP - 649	1994
6112740050040	Aletaguse_PÜ - 28	1958
6112860011060	Langoja	1979
6112890050020	Karjaküla_PÜ - 47	1962
6112890050040	Naerissaare_PÜ - 216	1972

6113160011091	Kallissaare TP-37	1962
6113470030020	Saeveski TTP-461	1983
6112750010010	Saueaugu_TP - 649	1994
6112890041010	Karjaküla_PÜ - 47	1962
6113470031010	Saeveski TTP-461	1983
6113470031020	Saeveski TTP-461	1983
6113440030010	Kallissaare TP-37	1959
6112860020110	Retla	1967
6112750010010	Saueaugu_TP - 649	1994
6112740010330	Vasikoja	1968
6113190020020	Kurla	1968
6112570010010	Särevere 6	1975
6112740010420	Tepna	1994
6112810010040	Kaisma	1967
6112860020071	Soosaare	1968
6113470031100	Erika	1963
6112810020050	Jõe	1975
6112810020030	Jõe	1975
6112740040010	Arusaare_1_2 Tuuleveski	1987
6112670020070	Saunametsa	1985
6112670020060	Äiamaa	1966
6112350011200	Siugumetsa	1971
6113470031041	Tõrvaaugu TP-590	1989
6113470031041	Tõrvaaugu TP-590	1989
6113470031041	Kallissaare TP-37	1962
6113470031041	Tõrvaaugu TP-590	1989
6113530011020	Saeveski TTP-461	1983
6113530011020	Kallissaare TP-37	1957
6113470031041	Tõrvaaugu TP-590	1989
6113470031041	Tõrvaaugu TP-590	1989
6113470031041	Kallissaare TP-37	1962
6113530011020	Kallissaare TP-37	1957
6113160010094	Kallissaare TP-37	1959
6113470031041	Sellimäe	1960
6113470031041	Muriku	1971
6113470031041	Muriku	1971
6113160010094	Villevere_Keskuse	1975
6113160010094	Võhma	1989
6113160010094	Kahala	1991
6113160010094	Villevere_Keskuse	1975
6113160010094	Kahala	1991
6113490020030	Saarepere	1962
6113160010094	Saarepere	1973
6113160010094	Ollepa	1984
6113490020090	Ollepa	1984
6112860020080	Oisu_Väljaotsa_1	1968
6112860020074	Soosaare	1968
6112740010390	Pügasaare_Aru	1937
6113440020020	Kallissaare TP-37	1975
6113440030011	Kallissaare TP-37	1975
6113160011030	Kallissaare TP-37	1970
6112350011021	Jõemetsa	1938
6112810010041	Kaisma	1938
6112350011130	Telga TP-686	1994
6112810010020	Sütemetsa TP - 694	2000
6112810020040	Sütemetsa TP - 694	2000
6112810020020	Sütemetsa TP - 694	2000

6112810020010	Sütemetsa TP - 694	2000
6112350011040	Sütemetsa TP-694	2000
6112350011060	Sütemetsa TP-694 2	2000
6112810010030	Sütemetsa TP - 694	2000
6112810020040	Telga TP-686	1994
6112350011110	Telga TP-686	1994
6112740010050	Karjaküla	1977
6112510020061	Kotku - 1	1981
6112510020060	Kotku - I	1981
6112860020050	Oissaare	1980
6113470031090	Oissaare	1980
6113510010130	Oissaare	1980
6113510010140	Oissaare	1980
6112860011060	Jahisilla	1990
6112740040010	Arusaare	1985
6112780020040	Lõõla	1982
6112780020050	Lõõla	1982
6112740010500	Vissuvere	1978
6112830020090	Jaanaru	1976
6112830020100	Jaanaru	1959
6112830020070	Murikse	1983
6112510020030	Reopalu	1990
6112510020010	Reopalu	1990
6112810040120	Siugumetsa	1971
6112810040100	Saku	1976
6112810040120	Saku	1976
6112830020050	Murikse	1976
6112740020020	Hanseni	1970
6112980030010	Kõuna	1989
6112570010060	Murru	1971
6112670020060	Raukla	1967
6112670020110	Lepalaane	1969
6112670020100	Lepalaane	1969
6112640020050	Metsaru	1970
6112860020100	Retla	1967
6112860020073	Soosaare	1986
6113470031100	Sinika	1972
6112860020020	Pärdi	1966
6112570010070	Nikessaare	1985
6112860011060	Kurnimäe	1930
6112350011090	Hiidemetsa	1969
6113470031090	Nõmme PÜ-47	1966
6113510010010	Põikva	1940
6112350010750	Põikva	1993
6113510010010	Maiste	1940
6112740010210	Naerissaare_PÜ - 216	1972
6112860011062	Kaevumetsa	1979
6113080010020	Imastu3	1989
6112900030200	Kuusiku5 (TTP-469)	1980
6112990020050	Imastu4	1989
6112930020130	Pallipere2 (TTP-457)	1978
6112900030290	Tammistu-Rumbi1 (TP-624)	1986
6112960020050	Kedvapere2 (TP-793)	2000
6112900030130	Vommaru1 (TTP-411)	1978
6112960020070	Tihnulaane1 (TTP-351)	1980
6112890040020	Allipa1 (TTP-710)	1959
6112900030120	Pidapa1 (T-028)	2005

6112890060020	Maima3 (ÜP-172)	1974
6112900030010	Raba1	1937
6112900030020	Lepiku1	1982
6112980020030	Lillesoo2	1991
6112900030060	Mässa1	1979
6112930020020	Raka3	1967
6112960020090	Kalmeti1	1970
6113000020070	Hälliste-Aadu talu2	1993
6112900030180	Hälliste-Aadu talu1	1993
6112900030320	Määrasmaa talu1	1980
6112930020080	Tamsi talu1	1996
6112960020100	Vareti talu1	1995
6112960020120	Veskimaa talu1	1991
6112960020130	Sitika7	1988
6112980020070	Suur-Ingliste3	1979
6113070040150	Toosikõnnu talu	1968
6112960020050	Kadaka1	1938
6112890040030	Pidapa2 (T-028)	1962
6112990020090	Kändliku1	1938
6113070040120	Kõrbja5	1937
6112980020030	Lauri1	1937
6113070040130	Maidema2 (TTP-411)	1979
6112980020080	Lungu1	1937
6113080010010	Imastu2	1989
6112930020050	Pallipere1 (TTP-457)	1978
6112900030020	Kedvapere1 (TP-793)	2000
6112960020130	Tihnulaane2 (TTP-351)	1980
6112900030010	Lillesoo3	1991
6113000020010	Atsekõnnu1	1993
6112900030150	Välja3	1986
6112960020100	Kalmeti2	1970
6112990020070	Pärniku talu1	1993
6112930020130	Lubjaahju talu1	1993
6112930020130	Loigu talu1	1991
6112900030130	Rassi talu1	1994
6112930020030	Raka4	1967
6112980020020	Põikoja2	1987
6112900030210	Käru5	1981
6112890060010	Kõdu1	1974
6113000020090	Maima4 (ÜP-172)	1974
6112990020030	Kedvapere5 (TP-793)	2000
6112980020100	Lungu2	1988
6112930020120	Tammistu-Rumbi3 (TP-624)	1986
6113070040080	Imastu1	1989
6112980020060	Rumbi-Ingliste2 (TP-672)	1988
6112890060030	Selja3 (ÜP-172)	1975
6113000020010	Allipa2 (TTP-710)	1977
6112980020020	Lillesoo1	1991
6112900030050	Suur-Ingliste6	1979
6112900030180	Jõeküla2	1983
6112960020130	Härgaru talu1	1996
6112990020060	Ülesoo talu1	1993
6113070040090	Rassi talu2	1994
6112960020030	Sitika6	1988
6112990020020	Käru1	1981
6113070040010	Kõrbja6	1938
6112890070010	Maima1 (ÜP-172)	1974

6112990020080	Kedvapere4 (TP-793)	2000
6112930020140	Tammistu-Rumbi4 (TP-624)	1986
6112900030160	Välja1	1986
6112930020110	Raka6	1967
6112960020130	Sitika8	1988
6113070040010	Kõrbja3	1937
6112990020010	Kedvapere3 (TP-793)	2000
6112930020010	Tammistu-Rumbi2 (TP-624)	1986
6112980020010	Põikoja1	1968
6112890070020	Ingliste Metsakuivendus	1930
6112980020040	Maima2 (ÜP-172)	1974
6112900030070	Sitika1	1979
6112930020100	Raka5	1967
6112990020030	Käru2	1981
6112980020130	Põikoja5	1968
6112900030310	Jõeküla3	1983
6113070040030	Jõeküla4	1983
6113070040030	Maidema1 (TTP-411)	1979
6113070040030	Kuusiku1 (TTP-469)	1980
6112900030310	Kuusiku4 (TTP-469)	1980
6112900030320	Kuusiku3 (TTP-469)	1980
6112960020080	Laane-Asunduse1	1964
6112900030190	Lepiku4	1982
6112900030170	Jõeküla1	1964
6113000020030	Suur-Allipa2	1977
6113000020070	Asunduse talu1	1993
6112900030180	Suur-Allipa1	1975
6113000020060	Jõeküla5	1964
6113000020060	Allipa4	1970
6113000020030	Allipa3	1989
6113000020090	Laane1 (ÜP-172)	1975
6112890040010	Laaneküla3	1974
6113000020050	Välja4	1986
6113000020080	Välja5	1986
6113000020040	Suur-Allipa4	1977
6113000020020	Suur-Allipa3	1977
6112900030180	Laane2 (ÜP-172)	1975
6112900030140	Välja2	1986
6112900030140	Tirsi2	1985
6112900030120	Tirsi1	1985
6112900030130	Vommaru3	1992
6112890060030	Laaneküla2	1974
6112890060010	Laaneküla1	1974
6113000020090	Selja1 (ÜP-172)	1975
6112900030180	Selja2 (ÜP-172)	1975
6112960020010	Sitika4	1968
6112900030070	Mässa2	1979
6112980020040	Lepiku2	1982
6112900030030	Suur-Ingliste4	1979
6112980020040	Suur-Ingliste1	1979
6112900030040	Suur-Ingliste5	1979
6112980020060	Lauri3	1982
6112980020060	Lepiku3	1982
6112980020040	Lauri2	1937
6112980020060	Suur-Ingliste2	1979
6112960020060	Kädva1	1964
6112960020050	Kädva2	1964

6112960020040	Sitika9	1988
6112900030110	Armuallee1 (TP-0201)	2005
6112980020090	Maima5 (ÜP-172)	1988
6112900030300	Rumbi-Ingliste3 (TP-672)	1988
6112980020080	Rumbi-Ingliste1 (TP-672)	1988
6112990020040	Käru3	1981
6112900030200	Käru4	1981
6112980020110	Põikoja3	1988
6112990020100	Käru6	1981
6112980020120	Põikoja4	1968
6112890040021	Lõmmelotakka metsakuivendus	1930

Lisa 15. Türi valla territooriumil tuulikuparkide asukohavaliku analüüs

Türi valla territooriumi tuulikuparkide asukohavaliku analüüs on esitatud eraldi dokumendina.

Lisa 16. Türi valla arheoloogiapärand

Lisa 17. Tuulikuparkide arendamisel kohalikule omavalitsusele laekuva kompentsatsiooni kasutamine

Esimese prioriteedina tuleb kompensatsioon suunata tuulikupargi lähialale (tuulikupargist 2 km raadiusse):

1) kõik tuulikupargi lähialas (tuulikupargist 2 km raadiuses) paiknevad teed tuleb viia mustkatte alla, sh lähialas paiknevate katastriüksuste juurdepääsuteed;
2) kõik tuulikupargi lähialas (tuulikupargist 2 km raadiuses) väljaspool tiheasustusala paiknevad elamud tuleb varustada kiire internetikaabli võrgustikuga;
3) toetada tuulikupargi lähialal (tuulikupargist 2 km raadiuses) paiknevate elamute üleminekut taastuvenergia kasutamisele.

Teise prioriteedina tuleb kompensatsioon suunata tuulikupargi lähipiirkonda[1]:

1) arendada ja toetada valla (sh erilist tähelepanu pöörata lähipiirkonnale) mittetulunduslikku tegevust. Oluline on toetada neid projekte, mida kohalik kogukond tahab ja vajab. Kompensatsiooni kaudu toetada järgmisi valdkondi:
   - kultuuri- ja spordielu;
   - sotsiaal-, laste- ja noorsootöö;
   - keskkonnakaitsealane tegevus;
   - teadus-, haridus- ja huvialategevus;
   - seltsielu või muu ühistegevus;
   - negatiivsete keskkonnamõjude leevendamine;
   - elanike tervise edendamine;
   - avalikud üritused;
   - stipendiumid vallas elukohta omavatele kõrgkoolide edukalt õppijatele.

   Toetatakse eeltoodud valdkondades tegutsevaid Türi valla haldusterritooriumil asuvaid asutusi, mittetulundusühinguid, seltsingud ja üksikisikuid.

   Toetuste jagamise protsess peab olema läbipaistev ning kaasata tuleb tuulikupargi lähialal elavad inimesed, kohaliku omavalitsuse esindajad, koolide esindajad ja mittetulundusühingute esindajad;
2) korterelamute renoveerimisprojektide toetamine energiatõhususe saavutamiseks;
3) põllumajandusega tegelevate väikeettevõtete/talude toetamine.

[1] Tuulikupargi detailplaneeringu koostamisel defineeritakse koostöös kogukonnaga, millised alad kuuluvad lähipiirkonda.

Lisa 18. Kokkuvõte planeeringu kooskõlastustest

Tabel 8. Türi valla üldplaneeringu kooskõlastused.

Kuupäev	Asutuse nimetus	Seisukoht
01.10.2021	Terviseamet	Kooskõlastab kirjaga nr 9.1-1/21/12399-2
13.09.2022	Maa-amet	Kooskõlastab kirjaga nr 6-3/20/3297-28
08.10.2021	Maaeluministeerium	Kooskõlastab kirjaga nr 4.1-5/34-5
11.10.2021	Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet	Kooskõlastab kirjaga nr 16-6/18-2745-021
12.10.2021	Kose vald	Kooskõlastab kirjaga nr 748
21.10.2021	Kaitseministeerium	Kooskõlastab kirjaga nr 12-1/21/3532
21.10.2021	Põllumajandus- ja Toiduamet	Kooskõlastab kirjaga nr 6.2-1/9120-1
25.10.2021	Keskkonnaamet	Kooskõlastab kirjaga nr 6-5/21/12501-4
25.10.2021	Muinsuskaitseamet	Kooskõlastab kirjaga nr 1.1-7/613-16
25.10.2021	Päästeamet	Kooskõlastab kirjaga nr 7.2-3.4/727-2 Kooskõlastuse nr 2453-2022-2
26.10.2021	Transpordiamet	Kooskõlastab kirjaga nr 7.1-2/21/411-9
29.10.2021	Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium	Kooskõlastab kirjaga nr 1.10-17/21-0054/5614-2
	Rapla vald	Loetakse kooskõlastatuks vastavalt PlanS §85 lg 2-le
	Kehtna vald	
	Paide linn	
	Järva vald	
	Põhja-Sakala vald	
	Põhja-Pärnumaa vald	
	Keskkonnaministeerium	